Schooi!

MAGAZINE VOOR HET OPENBAAR ONDERWIJS
Nummer 6, november 2014

Ouderbijdrage: 'Wat is er mis met levend stratego?'

Toestroom asielzoekerskinderen: gat in de begroting

Passend onderwijs vereist andere manier van denken

EEN FRISSE KLAS IS SLIMMER!

ZELF AAN DE SLAG MET:

- betere leerprestaties
- minder ziekteverzuim
- goede ventilatie
- energiebesparing
- gezonde school

BEZOEK DE DIGITALE TOOLKIT MILIEU
WWW.DIGITALETOOLKITMILIEU.NL
BEKIJK DE FILM, VOLG DE E-LEARNING EN DOWNLOAD MATERIALEN

GGD GHOR NEDERLAND
GEZONDE SCHOOL

VOION
Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds voortgezet onderwijs

Bezoek www.voion.nl

Voor iedereen in het vo op zoek naar kennis en ervaringen op het gebied van:

- Arbeidsmarkt & mobiliteit
- Opleiding & professionalisering
- Veilig, gezond & vitaal werken

Voion, kennis en advies van en voor het voortgezet onderwijs

www.voion.nl

BEELD: ROB GLASTRA

Lucy Beker
Hoofdredacteur

Hoofdredacteuren Lucy Beker en Michiel Jongewaard schrijven beurtelings een column.

Wat hebben we gelachen!

Wie herinnert zich niet die schoolreisjes van vroeger? Met je hele klas in de bus naar een speeltuin, hoe leuk was dat? En later in het voortgezet onderwijs: een spannende reis naar het buitenland. Ik ging in de vijfde klas naar Parijs, naar een gammel hotel waar we met zijn vieren op een kamer sliepen. Geweldig was het en wat hebben we gelachen!

Zo'n schoolreis gunt iedere ouder zijn kind, maar van tijd tot tijd laait toch weer de discussie op over de kosten ervan. Zeker nu we de gevolgen van de crisis voelen. Want terwijl scholen zich willen profileren met mooie, verre schoolreisjes, zijn het de ouders die de kosten ervan moeten betalen, via de ouderbijdrage. Vooral in het voortgezet onderwijs lijken de reisjes steeds duurder te worden. Een goedkoop hotel in Parijs? Welnee, er zijn tegenwoordig scholen die naar New York gaan. En natuurlijk is dat leerzaam en interessant, maar veel van de deelnemende leerlingen hebben ouders die zelf nog nooit in Amerika zijn geweest, en die de hoge kosten niet kunnen ophoesten. En dan de wintersportreisjes die sommige vo-scholen aanbieden. Het mag goed zijn voor de teambuilding, maar de ouders vinden het vaak duur en over de top. Het zijn dit soort activiteiten waardoor de discussie over de ouderbijdrage steeds weer oplaait. Ook in het basisonderwijs, al gaat het daar dan bijvoorbeeld over een schoolreisje naar de Efteling. Sommige ouders vinden dat overdreven, omdat veel kinderen in de vakanties toch wel naar pretparken gaan, maar een school in een achterstandsbuurt wil daar juist heen omdat hun leerlingen er anders nooit van hun leven komen.

Onlangs nog deed de SP in Amsterdam een poging om voor eens en voor altijd af te rekenen met de discussie. De partij stelde voor een maximum te stellen aan het bedrag dat scholen mogen rekenen voor de ouderbijdrage, en wel 25 euro per kind per jaar. Een oplossing? Scholen en instanties reageren er heel verschillend op, zoals u kunt lezen op pagina 12 en 13 in dit nummer. Op de ene school zijn ouders die best méér willen betalen, en daar zeg je dan geen nee tegen. Op een andere school zou de directie de bijdrage liefst willen afschaffen en andere geldbronnen willen aanboren. Maar over één ding zijn ze het allemaal eens: de schoolreis hoort er bij. En dat is natuurlijk zo. Of je nu levend stratego gaat spelen in het bos of naar de Efteling gaat: het gaat erom dat je met de groep op stap gaat, en met zijn allen onder de banken gaat liggen als de bus de straat weer in rijdt, zodat de ouders heel even denken: waar zijn onze kinderen? Zo'n schoolreis is een avontuur waar je je hele leven aan terugdenkt. En daar horen álle kinderen bij te zijn.

School! iis hét magazine voor het openbaar onderwijs. Het is een gezamenlijke uitgave van de Vereniging Openbaar Onderwijs (voo.nl) en VOS/ABB (vosabb.nl).

Jaargang 5 - nr. 6, november 2014
ISSN: 2211-0062
Verschijnt 7x per jaar - Oplage 11.000

Vereniging Openbaar Onderwijs

vosabb

Redactie-adres: Vereniging Openbaar Onderwijs
Postbus 60182, 1320 AE Almere
E redactie@voo.nl | T 036 533 15 00 | F 036 534 04 64

Hoofdredactie: Michiel Jongewaard (Vereniging Openbaar Onderwijs), Lucy Beker (VOS/ABB)

Redactie: Jaap Adema, Jan Barendse, Martin van den Bogaerdt, Fred Kruidenberg en Fred Timmermans.

Aan dit nummer werkten mee: Karin van Breugel, Andra Dols, Mechteld Jansen, Rob Glastra, Rick Keus, Sanne van der Most, Harry Tielman, John Oud, Eric van 't Zelfde.

Foto omslag: John Oud

Cartoon: Maarten Wolterink

Drukwerk: SDA Print+Media

Vormgeving: Finnmedia bv

Lidmaatschap Vereniging Openbaar Onderwijs: Leden van de VOO ontvangen automatisch één gratis abonnement op School!. Dit geldt voor zowel persoonlijke leden, als de MR, ouderraad en schoolbesturen. Voor meer informatie: www.voo.nl/lidmaatschap. Het lidmaatschap loopt van 1 januari t/m 31 december. Opzegging dient schriftelijk te gebeuren voor 1 december.

Lidmaatschap VOS/ABB: Leden van VOS/ABB ontvangen automatisch één gratis abonnement op School!. Dit geldt voor schoolbesturen én hun scholen. Bovenschoolse directies kunnen op aanvraag ook één gratis abonnement ontvangen. Voor meer informatie: www.vosabb.nl/abonnementen.

Abonnementen: Een los abonnement voor niet-leden kost € 24,50 per jaar (tarief 2014). Abonneren kan via www.vosabb.nl of www.voo.nl.

Advertenties: Recent Amsterdam
Contactpersoon Ray Aronds
E info@recent.nl T 020 330 89 98

Het volgende nummer verschijnt rond: 4 december 2014.

NOT 2015
PO VO MBO

Dé vakbeurs voor professionals
in het **PO**, **VO** en **MBO**

Noteer nu alvast in uw agenda!

Vijf dagen inspiratie,
de nieuwste trends en
ontwikkelingen.
Nu ook aandacht voor
'Het jonge kind'.
Mis het niet!

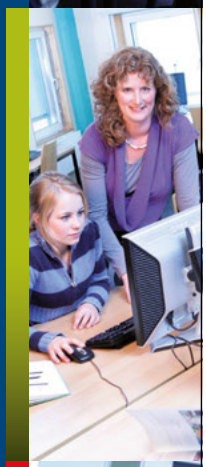

27-31 januari 2015
Jaarbeurs Utrecht
www.not-online.nl

PO PROFESSIONALS
VO PROFESSIONALS
MBO PROFESSIONALS

Jaarbeurs

ONDERWIJS
VACATUREBANK

7343

Ik zoek een...
juf/meester!

Voor álle
vacatures in
het primair
onderwijs!

www.Onderwijsvacaturebank.nl

Participatiefonds

Kanjer trainingen

Voor vertrouwen,
veiligheid,
rust en wederzijds
respect

- **Preventief en curatief**
  Opleiding voor individuele leerkrachten en teams (ook B.S.O. en T.S.O.)
- **Gratis volgsysteem**, doorCOTAN positief beoordeeld
- **Aanpak van pesten**, erkend effectief (NJi)

Ouders, leerkrachten en leerlingen verlangen een school die goede leerresultaten weet te behalen en de veiligheid weet te waarborgen.

T (036) 548 94 05
E info@kanjertraining.nl

www.kanjertraining.nl

‘Wat is er mis met levend stratego?’

Het jaarlijkse schoolreisje afschaffen omdat niet alle ouders het kunnen betalen, vindt de VOO te ver gaan. Maximeren van de ouderbijdrage ook, vinden scholen. Wat dan?

12

Asielzoekerskinderen

Grote toestroom schiet gat in de begroting van schoolbesturen. In Den Helder gaat het om een tekort van een half miljoen.

31

Decibellen

vliegen leraren om de oren, vooral in techniek- en gymlokalen. Vijf vragen aan een audicien.

10

Een andere manier van denken

‘Niet meer denken in problemen en diagnoses, maar in talenten en mogelijkheden’. Passend onderwijs zoals het bedoeld is: in Maastricht.

18

En verder

03 **Redactioneel**

06 **Kort nieuws**

09 **Column**
Rein van Dijk (VOO)

14 **‘Toen ik binnenkwam, zag ik spottende gezichten’**
Pesten onder leraren

16 **Centrum voor Onderwijs-excellentie**
Aanbod voor alle onderwijs-sectoren

20 **Zelf investeren in 17 lokalen**
Stellingwerf College in Oosterwolde

23 **Aan het woord**
Eric van ’t Zelfde over de regelvrije school

24 **Naar school in Vlaanderen**
Technisch onderwijs net over de grens

26 **Doordecentralisatie**
Geld voor buitenonderhoud naar schoolbesturen

27 **Niet alles van waarde is meetbaar**
Burgerschap en levensbeschouwing niet te meten

28 **Het Gebouw: Goese Lyceum**
Groen, wit en een heleboel licht

32 **School! antwoordt**

34 **School! en excursie**
Het Universiteitsmuseum

35 **School! en recht**

36 **Opmerkelijk**

De vier Leraren van het Jaar 2014, van links naar rechts Femke Cools, Joke Lorist-Klappe, Jasper Rijpma en Marloes van der Meer.

Leraren van het Jaar 2014

Femke Cools, Joke Lorist-Klappe, Jasper Rijpma en Marloes van der Meer zijn verkozen tot Leraren van het Jaar 2014. Staatssecretaris Sander Dekker van OCW heeft hun op 4 oktober de award overhandigd.

Femke Cools van de Montessorischool in Nijmegen is Leraar van het Jaar in de categorie basisonderwijs. Het juryrapport vermeldt over haar: 'Haar onderwijs is nooit af, want door te kijken naar haar leerlingen, naar haar collega's en naar zichzelf probeert ze steeds weer nieuwe wegen te vinden om te inspireren en talenten uit kinderen en collega's te halen.'
Joke Lorist-Klappe won in de categorie speciaal onderwijs. Zij werkt op het openbare Onderwijscentrum De Twijn in Zwolle. De jury: 'In het kader van passend onderwijs maakt ze zich sterk voor meer specialisatie en kennisuitwisseling met het regulier onderwijs, zodat overstappen van leerlingen tussen regulier en speciaal onderwijs beter verlopen.'
Jasper Rijpma van het openbare Hyperion Lyceum in Amsterdam is de winnaar in de categorie voortgezet onderwijs. 'De jury is onder de indruk van de authentieke en inspirerende persoonlijkheid van deze kandidaat en de diepe persoonlijke motivatie om alles uit leerlingen te halen wat erin zit. De vrijheid van de leerling staat voorop, maar de regie wordt in eigen hand gehouden.'
Marloes van der Meer van het ROC Midden-Nederland ten slotte is de Leraar van het Jaar 2014 in de categorie middelbaar beroepsonderwijs. 'De individuele ontwikkeling van studenten is leidend voor Marloes, die er altijd van uitgaat dat studenten meer kunnen dan ze zelf denken', aldus de jury.
De verkiezing Leraar van het Jaar is een initiatief van de Onderwijscoöperatie en staat in het kader van de internationale Dag van de Leraar.

Wat te doen met Zwarte Piet?

Sommige scholen worstelen met de vraag wat de discussie over Zwarte Piet in de praktijk betekent voor hun sinterklaasfeest. VOS/ABB adviseert er op een ontspannen en respectvolle wijze mee om te gaan.

De discussie draait om de vraag of de figuur Zwarte Piet refereert aan het slavernijverleden en uitstraalt dat mensen met een donkere huidskleur dom zouden zijn. Piet zou daarom niet meer zwart moeten zijn, maar alle kleuren van de regenboog moeten hebben.
Het advies van VOS/ABB is om er ontspannen en respectvol mee om te gaan. Het sinterklaasfeest is immers bedoeld om kinderen blij te maken. Daarbij is het goed te beseffen dat de discussie over Zwarte Piet hoofdzakelijk door volwassenen en nauwelijks door kinderen wordt gevoerd.
Wat van belang is voor de wijze waarop een school met de figuur Zwarte Piet kan omgaan, is het uitgangspunt dat elke school een discriminatievrije en respectvolle omgeving moet zijn. Als het zwart schminken van Piet door (een deel van) de leerlingen, ouders en/of personeelsleden wordt beschouwd als discriminerend en/of respectloos, kan de school besluiten om Piet geen of een andere kleur te geven. Piet kan op die manier een karakter krijgen dat niet de associatie van discriminatie en/of respectloosheid oproept.

Veel naaktfoto's en seksfilmpjes

Het komt veel vaker voor dan scholen vermoeden: het rondsturen van seksfilmpjes en naaktfoto's van leerlingen.

Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder 1500 jongeren van 12 tot en met 24 jaar, onder wie ruim 500 leerlingen uit het voortgezet onderwijs. Ruim de helft van deze groep geeft aan dat bij hen op school wel eens een naaktfoto of seksfilmpje in omloop is. Meestal gaat het om selfies. EenVandaag meldt verder dat nog niet één op de vier vo-leerlingen hierover voorlichting heeft gehad op school en dat maar één op drie ouders hun kinderen hiervoor waarschuwt.

Voorkom naheffing!

De Belastingdienst legt basisscholen vele honderdduizenden euro's naheffingen op voor te hoge vrijwilligersvergoedingen. Scholen kunnen dat voorkomen.

Het gaat om naheffingen over de vergoeding die scholen betalen aan vrijwillige overblijfouders. De maximale vergoeding die vrijwilligers van 23 jaar of ouder mogen ontvangen, bedraagt 4,50 euro per uur met een maximum van 150 euro per maand of 1500 euro per jaar. Voldoet de school aan die maximumnormen, dan spreekt de Belastingdienst van 'geen-marktconforme beloning' en is er geen loon- en inkomstenbelasting verschuldigd. Overblijfouders die meer vergoed krijgen, worden gezien als werknemers voor wie de scholen wel loonheffing moeten afdragen.

De Helpdesk van VOS/ABB wijst er altijd op dat de maximale vrijwilligersvergoedingen gelden voor alle instanties die werken met vrijwilligers, dus ook voor scholen. Het is belangrijk dat scholen dit weten, zodat zij niet worden geconfronteerd met hoge naheffingen.

Symposium over kinderrechten

VOS/ABB organiseert aansluitend op de algemene ledenvergadering op 26 november in Utrecht een symposium over kinder- en mensenrechten. Het symposium is ook voor niet-leden gratis toegankelijk.

Kinderrechten zijn het thema van de School!Week 2015 van 16 tot en 20 maart, die VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) samen organiseren. De keuze voor dit thema hangt samen met het feit dat het 25 jaar geleden is dat het Kinderrechtenverdrag werd ondertekend.
De School!Week is de jaarlijks terugkerende week waarin openbare en algemeen toegankelijke scholen in heel Nederland laten zien waar zij voor staan. In de School!Week nemen de kernwaarden van het openbaar onderwijs een belangrijke plaats in. De internationaal erkende kinder- en mensenrechten sluiten daar nauw op aan.

Voorafgaand aan het symposium vindt op dezelfde locatie in Utrecht de algemene ledenvergadering van VOS/ABB plaats. Aanmelden voor de ledenvergadering en/of het symposium over kinderrechten in Villa Jongerius in Utrecht kan via een e-mailtje aan secretariaatvereniging@vosabb.nl onder vermelding van 'ALV/symposium'. Vermeld in uw mail of u naar de ALV en/of het symposium komt (de ALV is slechts toegankelijk voor leden van VOS/ABB).

Antipestmethode toch niet verplicht

Staatssecretaris Sander Dekker van OCW en de sectororganisaties PO-Raad en VO-raad hebben afspraken gemaakt over een gezamenlijke aanpak van pesten.

In de onderwijswetten wordt de verantwoordelijkheid van scholen op het vlak van sociale veiligheid expliciet vastgelegd. De sectorraden ondersteunen scholen bij het creëren van een sociaal veilige omgeving voor leerlingen. De verplichting om een antipestmethode te kiezen die bewezen effectief is vervalt hiermee, mits scholen kunnen aantonen dat hun aanpak werkt en kinderen er baat bij hebben.

School werkt goed samen met ouders

Basisschool Aventurijn in Den Bosch heeft de Balans Award 2014 gekregen. Deze prijs gaat elk jaar naar een school die goed samenwerkt met ouders.

De Aventurijn valt onder het bij VOS/ABB aangesloten schoolbestuur SIGNUM. De school werd voor de Balans Award genomineerd door moeder Gerry Rechmann van leerling Vivianne, die het syndroom van Asperger heeft. Zij is lovend over de manier waarop Aventurijn een succes maakte van de schooltijd van Vivianne. Directeur Rijkers hierover: 'Een school heeft de wijsheid niet in pacht over wat het beste is voor een kind. Je moet het samen met de ouders en het kind doen. Wat gaat er niet goed? Daar konden wij dan op inspelen.' Wat hielp bij de begeleiding van Vivianne, was dat haar moeder er altijd voor haar was. Wat dat betreft voorziet Rijkers in het kader van passend onderwijs problemen. 'We hebben de ouders, die al zo veel werken, ook op school steeds meer nodig.'

Gezocht: trainers medezeggenschap

De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) is op zoek naar nieuwe trainers voor het scholingsaanbod medezeggenschap.

De VOO organiseert veel cursussen en trainingen voor medezeggenschapsraden in het primair en voortgezet onderwijs, gericht op zowel ouders als personeelsleden in de MR. Het cursusaanbod bestaat uit zowel basis- en verdiepingstrainingen als specialistische cursussen over onder meer het schoolplan en de jaarrekening. De trainers die de VOO zoekt, zijn direct betrokken bij het onderwijs als ouder, leerkracht, (bovenschools) directeur, onderwijsadviseur of beleidsmedewerker onderwijs, hebben affiniteit met de kernwaarden van het openbaar onderwijs, zijn goed ingevoerd in de theorie en praktijk van de medezeggenschap, hebben ervaring in het overbrengen van kennis en vaardigheden aan volwassenen, kunnen het belang van medezeggenschap goed over het voetlicht brengen en weten op enthousiaste en inspirerende wijze medezeggenschapsscholing te verzorgen. De VOO biedt een instructiebijeenkomst ter introductie, een jaarlijkse studiedag, duidelijke handleidingen en professionele materialen, een regelmatig overzicht van actuele ontwikkelingen op het gebied van medezeggenschap en een vergoeding per uitgevoerde bijeenkomst. ‹ Meer informatie op www.voo.nl/medezeggenschap. Enthousiast? Neem dan contact op met Janny Arends, beleidsadviseur medezeggenschap, via jarends@voo.nl of 036 5331500.

Cruciaal belang g/hvo erkend

PvdA-Tweede Kamerlid Loes Ypma heeft een wetsvoorstel ingediend om de financiering van godsdienstig en humanistisch vormingsonderwijs (g/hvo) in de openbare basisscholen in de wet vast te leggen.

‘Deze wettelijke verankering biedt aan de sector meer zekerheid en continuïteit dan een jaarlijkse begrotingspost, die altijd weer ter discussie kan worden gesteld’, zo staat in de memorie van toelichting bij het voorstel. Er is nu 10 miljoen euro subsidie per jaar voor beschikbaar. Dat bedrag zou wettelijk in de bekostiging moeten worden vastgelegd. Het is al bij wet vastgelegd dat openbare scholen de gelegenheid moeten bieden tot g/hvo als ouders daarom vragen. Als voldoende ouders belangstelling tonen (er moeten minstens zeven leerlingen zijn) worden deze lessen buiten de pedagogisch-didactische verantwoordelijkheid van de openbare school verzorgd door de zogenoemde zendende instanties, die zijn verenigd in het Dienstencentrum GVO en HVO. Ongeveer 74.000 leerlingen in het openbaar onderwijs volgen gvo of hvo. ‹

Klachten over ouderbijdrage

De Inspectie van het Onderwijs signaleert geen toename van het aantal klachten over de ouderbijdrage. Dat meldt staatssecretaris Sander Dekker van OCW naar aanleiding van Kamervragen hierover.

Tweede Kamerlid Tanja Jadnanansing van de PvdA had vragen aan Dekker gesteld naar aanleiding van de constatering van de Stichting Leergeld dat steeds meer ouders zich door de school onder druk gezet zouden voelen om niet-verplichte schoolkosten te betalen. Dekker antwoordt dat het aantal klachten dat de inspectie hierover ontvangt, de afgelopen twee schooljaren min of meer gelijk is gebleven. In 2012-2013 waren het er 95, terwijl het er vorig schooljaar 97 waren. De staatssecretaris benadrukt dat de toelating tot de school niet afhankelijk mag zijn van het al of niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage. Wel kan de school geld vragen voor speciale lesmaterialen, bijvoorbeeld in het geval van een vmbo voor gereedschap. ‹ Op de pagina’s 12/13 staat een artikel over de vrijwillige ouderbijdrage en wat scholen ervan betalen.

Gratis congres over sociaal-emotioneel leren

In Amersfoort is op 12 december een congres over sociaal-emotioneel leren. Aan dit congres voor mensen uit het primair onderwijs werkt Kees van Overveld mee, auteur van het boek ‘Groepsplan gedrag’. Deelname is gratis.

Van Overveld is ervan overtuigd dat scholen met structurele aandacht voor sociaal-emotioneel leren verstorend gedrag als pesten kunnen voorkomen en voor een goed functionerende groep en een veilig leerklimaat kunnen zorgen. Met sociaal-emotionele vaardigheden krijgen kinderen meer zelfvertrouwen, wat belangrijk is voor de rest van hun leven. Hierover stond een artikel in het vorige nummer van School! Het gratis congres op vrijdagmiddag 12 december vanaf 13.30 uur in Amersfoort wordt georganiseerd door Kwintessens in samenwerking met Uitgeverij Pica. ‹ Aanmelden kan via www.kwinkopschool.nl/congres. ‹

Rein van Dijk
Directeur Vereniging
Openbaar Onderwijs

De openbare school staat voor ze open

Nederland heeft te maken met een grotere instroom van vluchtelingen dan was voorzien. Dat heeft gevolgen voor het onderwijs en de wijze waarop de kinderen van deze vluchtelingen worden opgevangen. Gelukkig is er openbaar onderwijs dat zich ontfermt over grote groepen nieuwe leerlingen.

Onwillekeurig denk ik terug aan 1994, toen ik directeur was van een openbare basisschool in het prachtige Aalden in Drenthe. We wisten dat in de gemeente een asielzoekerscentrum zou worden ingericht, maar de dag waarop de kinderen daadwerkelijk kwamen, was voor ons als onderwijsgevenden minstens net zo spannend als voor hen. Waar komen ze vandaan, zijn ze in hun eigen land al op school geweest, wat hebben ze meegemaakt? Allemaal vragen die in de weken en maanden daarna deels werden beantwoord. Sommige zaken hebben we nooit kunnen achterhalen, soms was het verleden voor de kinderen te pijnlijk om opnieuw mee geconfronteerd te worden. De missie van de leerkrachten was: de school moest en zou een rustplek voor de asielzoekerskinderen zijn. Een veilige plek waar ze zichzelf konden zijn en niet achterom hoefden te kijken. Ervaring met onderwijs aan kinderen die rechtstreeks uit het buitenland kwamen, hadden we niet. Met hulp van anderen werd de TPR-methode gebruikt (Total Physical Response). Kinderen kwamen en gingen, sommige bleven twee weken, andere twee jaar. Na verloop van tijd werden de omstandigheden waarin we werkten beter. Zowel via de gemeente als via de extra leerlingentellingen kwamen er middelen om het onderwijs inhoudelijk goed vorm te geven. Inmiddels bestaat de school(afdeling) al bijna 20 jaar en is het een succesvolle onderwijsplek.

‘Asielzoekerskinderen een veilige plek bieden’

Anno 2014 worden we wederom geconfronteerd met een grote instroom van kinderen die met hun ouders zijn gevlucht en in Nederland onderdak en geborgenheid zoeken. Enkele grote schoolbesturen vangen deze kinderen op en ook zij hebben bij de start nog niet de middelen om de onderwijsplaatsen goed in te richten, dat leest u op pagina 31. Maar dit verhindert deze bestuurders niet om alle voorbereidingen te treffen die nodig zijn. Scholen worden ingericht, lesmateriaal wordt aangeschaft, onderwijzend personeel wordt aangetrokken. Omdat deze kinderen op zoek zijn naar die warme plek, waar ze zich veilig kunnen voelen. En de bestuurders en onderwijsgevenden willen niets anders dan die veilige plek bieden.

Nu de overheid terecht ruimhartig meewerkt aan de opvang van mensen die in nood zitten, is het ook aan de overheid om schoolbesturen en onderwijsgevenden niet in de kou te laten staan. Ze moeten wel de middelen krijgen om die veilige plek te kunnen bieden. Staatssecretaris en parlement, kom nú in actie. Deze kinderen én de scholen verdienen het!

Ritske van der Veen, directeur VOS/ABB, en Rein van Dijk, directeur Vereniging Openbaar Onderwijs, schrijven beurtelings een column.

Hoeksch Lyceum

TEKST EN BEELD: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

Decibellen vliegen leraren om de oren

Bij Defensie, de politie en in de bouw en industrie zijn gehoorbeschermers heel normaal. Maar in het onderwijs? Audicien Freek Menheere adviseert gymleerkrachten en docenten techniek of muziek om ze ook te gebruiken.

Is het zo'n herrie in het onderwijs?

'Niet altijd, maar wel bij het gymmen en in de techniekokalen. Ook bij muziekles kan de decibelmeter flink uitslaan. Neem de gymleerkrachten: die staan soms de hele dag in een geluidsniveau van 85 decibel. Je kunt dat vergelijken met druk stadsverkeer. Het is boven de norm die volgens het ministerie van SZW toelaatbaar is. Een werknemer mag daar eigenlijk maar één uur per dag aan worden blootgesteld. De Arbeidsinspectie ziet daarop toe, ook in het onderwijs. Als de inspectie constateert dat de wettelijke geluidsnormen worden overschreden, krijgt de school een waarschuwing. Als bij een volgende controle blijkt dat er niets aan is gedaan, kan een sanctie volgen van 2200 euro. Veel mensen weten niet dat de werknemer dan ook een boete kan krijgen van 220 euro.'

Wat kun je ertegen doen?

'Je kunt maatregelen nemen in techniek- en muzieklokalen en in gymzalen, bijvoorbeeld met geluiddempende materialen aan de wanden. Daarmee kun je het geluidniveau met enkele decibellen omlaag brengen en ervoor zorgen dat het minder echoot. Maar een echte oplossing voor harde piekgeluiden is dit niet. Stuiterende basketballen, het fluitje van de leraar, gillende leerlingen, dat alles bij elkaar zorgt nog steeds voor te veel geluid. Het is op te lossen met otoplastieken. Dat zijn op maat gemaakte oordoppen met een membraan erin. Daarmee worden bepaalde frequenties gefilterd en het geluidniveau met ongeveer 30 decibel verlaagd. Het membraan zorgt ervoor dat niet al het geluid wegvalt. De leerkracht kan de leerlingen nog gewoon verstaan.'

Otoplastieken, dat klinkt duur. Wat kosten ze?

'Ongeveer 120 euro per paar, inclusief btw. Ze gaan vijf jaar mee. Ze moeten elk jaar worden gecontroleerd op lekdichtheid en pasvorm. Tijdens deze controle worden de otoplastieken ook gereinigd. Dat kost ongeveer 15 euro. Dus per jaar betaalt de werkgever nog geen vier tientjes om een leerkracht te beschermen tegen gehoorbeschadiging. Dat is veel goedkoper dan geluidwerende maatregelen in lokalen en gymzalen. Bovendien kunnen claims van werknemers met gehoorbeschadiging in de tienduizenden euro's lopen, dus dan zijn die vier tientjes per jaar alleszins redelijk.'

Moeten de leerlingen deze oordoppen ook krijgen?

'Nee, dat is niet nodig. Een leerkracht staat soms de hele dag in 85 decibel. Dat geluidsniveau valt wel onder de wettelijke norm als je er maar één uur in staat. Leerlingen die een gymles van een uur volgen, hoeven geen otoplastieken te krijgen.'

Zullen we eens kijken hoeveel decibellen leerlingen kunnen produceren?

'Ja, goed idee, dan gebruik ik mijn digitale geluidmeter. We gaan naar het openbare Hoeksch Lyceum in Oud-Beijerland. Als je kinderen in een gymzaal bij elkaar zet en je laat ze schreeuwen en gillen, dan bereik je algauw het geluidniveau van een straaljager. Kijk, dat klopt, ik meet nu 114 decibel. Dat is meer dan een F16 die laag komt overvliegen.' <

Meer dan een F16 die laag komt overvliegen

Alle informatie over geluidnormen op het werk staat op www.arboportaal.nl. (>Onderwerpen>Fysische factoren>Geluid). Freek Menheere van Mencoo Audiciens is gevestigd in Oud-Beijerland en Klaaswaal.

< Zie www.mencooaudiciens.nl.

TEKST EN BEELD: SANNE VAN DER MOST

‘Wat is er mis met **levend stratego?**’

Alle kinderen moeten mee kunnen doen aan schoolactiviteiten, zo vinden ze bij de SP in Amsterdam. De vrijwillige ouderbijdrage zou daarom maximaal 25 euro per kind mogen zijn. Een mooie gedachte, maar werkt dat ook in de praktijk? En wat als ouders ook dát niet kunnen betalen?

Lang niet alle ouders kunnen de schoolreis betalen, zo bleek recent weer uit onderzoek van Stay4all, een initiatief van hostelketen Stayokay. Door de economische crisis zit in elke klas minstens één kind dat niet mee kan op excursie of kamp. Vooral in het voortgezet onderwijs is dit een probleem. Steeds meer scholen schaffen de schoolreis dan ook af.

De Vereniging voor Openbaar Onderwijs vindt dat laatste te ver gaan. Directeur Rein van Dijk noemt de schoolreis een wezenlijk onderdeel van het schooljaar. De kosten van zulke schoolactiviteiten wat binnen de perken houden, vindt de vereniging wél een goed idee. Van Dijk: ‘Schoolreizen naar China zijn een beetje te gek. En je kunt je ook afvragen of een Eftelingbezoek niet wat achterhaald is. De meeste kinderen zijn in een dergelijk pretpark met hun ouders al lang een keer geweest. Maar wat is er mis met levend stratego in het bos? Dat is veel goedkoper en minstens zo spannend, het gaat om het gezamenlijke uitje.’

De solidariteitsgedachte achter het SP-voorstel spreekt Van Dijk wel aan. Het is voor hem niet per definitie nodig dat iedere ouder evenveel betaalt. ‘Uitsluiten van schoolreisjes bij wanbetaling vinden wij helemaal geen goed idee. Dat moet je als school niet willen. Het uitgangspunt moet zijn dat ieder kind mee kan op schoolreis. Dan zijn sommige ouders best bereid iets meer te betalen dan andere ouders.’

‘Uitgangspunt moet zijn dat ieder kind mee kan’

Een vast maximumbedrag ziet Van Dijk dan ook niet zitten. ‘Je weet bovendien niet wat er wel en niet van die ouderbijdrage wordt betaald. Dat verschilt per school. Sommige scholen willen zich op een bepaald vlak profileren, bijvoorbeeld als sportieve of creatieve school. Mede dankzij de ouderbijdrage is dat mogelijk. Daar moet de overheid niet tussen gaan zitten.’

Stok achter de deur

Openbare basisschool ’t Landje in het centrum van Rotterdam achter de artistieke Witte de Withstraat, is zo’n school. Over het algemeen is de ouderpopulatie van ’t Landje economisch goed bedeeld. De vrijwillige bijdrage van 70 euro gaat naar schoolreizen, excursies en sportdagen, sinterklaascadeautjes, kerstviering, paasontbijt en schoolmaterialen. De werkweek wordt deels door de ouders van de deelnemers bekostigd. ‘Voor de meeste ouders is dit bedrag geen probleem’, zegt directeur Wim van Aalst. ‘Sterker nog, in de ouderraad gaan geluiden op dat het bedrag omhoog moet. We zijn een kunstzinnige school. We gaan naar het museum en doen regelmatig leuke projecten met kunstenaars uit de omgeving. Ouders kiezen juist daarom bewust voor onze school, maar daar zitten ook ouders tussen die van een minimum moeten rondkomen. Zij krijgen van de gemeente een aanvulling op de ouderbijdrage.’

Uiteindelijk betaalt zeker 95 procent van de ouders op ’t Landje de bijdrage. ‘Al

Leuk, op schoolreis! Hier vertrekken de kinderen van obs 't Landje in Rotterdam. Zo'n uitstapje met de klas financieren vrijwel alle scholen uit de vrijwillige ouderbijdrage.

zitten we er wel behoorlijk achteraan', vervolgt Van Aalst. 'Betalen ze niet, dan kan zoon of dochter niet mee op schoolreis, is hier de regel. Het klinkt hard en zo ver is het uiteindelijk nooit gekomen, maar het is een stok achter de deur die wél werkt.'

Het stellen van een maximumbijdrage vindt Van Aalst lastig, want: 'Wat als ouders graag meer willen betalen? Bij ons gebeurt dat regelmatig. Dat geld stoppen we in een aparte pot van 'Vrienden van 't Landje', bestemd voor onder meer kunstonderwijs en muziek. Dat geld slaan wij echt niet af. Als je dan toch iets wilt veranderen, beperk dan liever de afstand van de schoolreis. Hoe verder hoe beter, lijkt tegenwoordig wel het devies. Reizen naar Bobbejaanland in België schieten toch het doel voorbij? De schoolreis moet in de eerste plaats iets zijn wat je samen met de klas doet, de afstand doet er niet toe.'

Administratieve rompslomp

Ook op openbare basisschool Het Mozaïek in Arnhem zijn ze niet zo gecharmeerd van een maximale ouderbijdrage. 'De kinderen bij ons op school komen uit de achterstandswijken Malburgen en Immerloo', vertelt directeur Carola Peters. 'Wij vragen 31 euro voor één kind, 57 euro voor twee kinderen en 80 euro voor drie kinderen. Een vrijwillige ouderbijdrage die we bewust al zo laag mogelijk houden, maar waar we echt alles van betalen: de schoolreisjes, feestdagen en andere extra's. Het is niet voldoende, maar we boren ook andere bronnen aan.'

Het liefst zou Peters de ouderbijdrage overigens helemaal zien verdwijnen. 'Het gros van de ouders betaalt uiteindelijk wel, maar het innen kost enorm veel tijd, energie en administratieve rompslomp. Dat moet je als school niet willen. Dreigen dat de kinderen niet mee mogen op schoolreis, doen we nooit. Maar de vraag is wel of het geld niet beter uit andere hoek zou kunnen komen? Onze leerlingen komen met hun ouders zelden in een pretpark of een museum. Een schoolreis is voor hen een nieuwe en leerzame ervaring, die volgens mij gewoon onderdeel moet uitmaken van het onderwijspakket. Waarom zou je ouders daarvoor laten opdraaien?' <

Vrijwillige ouderbijdrage, hoe zit het eigenlijk?

De ouderbijdrage is een vrijwillige bijdrage die de school aan ouders vraagt voor extra activiteiten naast het reguliere lesprogramma, zoals schoolreisjes, excursies, sportdagen en sinterklaascadeautjes. Scholen kunnen zelf, in overleg met de ouderraad, de hoogte van het bedrag bepalen. Daarom verschilt de hoogte per school, net als de activiteiten die uit de bijdrage worden betaald. Als ouders de bijdrage niet betalen, kan de school hun kinderen uitsluiten van deze extra activiteiten. Verplichte activiteiten zoals de sportdag en het bibliotheekbezoek, die onderdeel zijn van het lesprogramma, worden door de school zelf betaald. Ieder kind moet hieraan meedoen, ongeacht of de ouderbijdrage is betaald. De school bepaalt echter zelf welke activiteiten verplicht zijn.

Schoolkosten in het voortgezet onderwijs liggen over het algemeen wat hoger dan in het basisonderwijs. Onder bepaalde voorwaarden kunnen ouders een tegemoetkoming in de schoolkosten krijgen, bestemd voor onder meer boeken, een OV-abonnement en eventueel lesgeld.

TEKST: MARTIN VAN DEN BOGAERDT
BEELD: RICK KEUS

‘Toen ik binnenkwam, zag ik **spottende gezichten**’

Leraren die leraren pesten. Het komt voor, vertelt gedragskundige Kees van Overveld van het Expertisecentrum Gedrag bij het Seminarium voor Orthopedagogiek. Hij sprak met drie gepeste leraren en geeft op basis van hun verhalen advies om pesten tussen collega’s tegen te gaan.

Van Overveld stuitte tijdens een literatuuronderzoek op een voor hem onbekend fenomeen: leraren die leraren pesten. Met enig ongeloof las hij een aantal Engelstalige artikelen. ‘Hoe kunnen leraren dit doen, dacht ik? Juist de doelgroep die leerlingen wijzer moet maken over het respectvol omgaan met anderen?’

Omdat hij benieuwd was of dit pestgedrag ook in Nederlandse scholen zou plaatsvinden, zette hij een oproep op Twitter en LinkedIn. ‘Ik stelde de vraag of gepeste leraren bereid waren een interview aan mij te geven. Ik kreeg zo’n tien reacties. Een aantal leraren deed hun verhaal via de mail. Wat mij trof, was de angst die in de mails naar boven kwam. Men wilde geen interview geven omdat men bang was dat het verhaal door het bestuur of directie zou worden herkend. Sommige mensen hadden een spreekverbod en durfden niet openlijk het verhaal te vertellen. Dat zou ontegenzeggelijk consequenties hebben. Uiteindelijk waren er drie leraren zo dapper om mij hun verhaal te vertellen.’

Een van de reacties die Van Overveld op het online kennisplatform wij-leren.nl plaatste, kwam van een leraar die geen notulen en nieuwsbrieven meer in zijn postbakje kreeg. ‘Zo kwam ik er een keer achter dat er in de pauze een ingelaste vergadering was. Toen ik na 20 minuten de vergaderruimte binnenkwam, zag ik spottende gezichten. De directeur draaide het verhaal zo dat ik het gevoel kreeg dat het mijn eigen schuld was.’ Een andere reactie kwam van een gepeste zorgcoördinator. ‘En die pestende collega’s staan vervolgens met een stalen gezicht voor een groep leerlingen om lessen te geven over het tegengaan van pesten.’

Buitensluiten en roddelen

Pesten tussen leraren kan allerlei vormen aannemen, vertelt Van Overveld. Hij noemt als voorbeelden bijnamen geven, het buitensluiten van een collega, bewust informatie achterhouden, roddelen en leugens verspreiden over iemands privéleven of bewust vertrouwelijke informatie lekken. ‘Het komt ook voor dat leraren openlijk de competenties van collega’s ter discussie stellen of dat taken bij iemand worden weggehaald om hem of haar dwars te zitten. Leraren kunnen ook worden gepest door hun gezag te ondermijnen. Ik kreeg een reactie van een docent die leerlingen straf had gegeven, waarna de adjunct-directeur dat met veel omhaal ongedaan maakte. Dat had direct effect had op de orde in de klas.’

‘Uit de verhalen die ik te horen kreeg, wordt duidelijk dat leraren diverse redenen kunnen hebben om collega’s te pesten. Een van de leraren die ik sprak, vertelde dat zij vaak ziek was. Het duurde erg lang voordat bij haar de juiste diagnose kon worden vastgesteld. In de periode tot aan die diagnose werd haar verweten zich aan te stellen. Collega’s namen het haar kwalijk dat ze zo vaak afwezig was, omdat de leerlingen steeds moesten worden verdeeld over de groepen.’

Kliek

Een andere leraar vertelde dat zij het pispaaltje was van een hechte kliek binnen het schoolteam. ‘Dat waren leraren die al vanaf de oprichting van de school met elkaar samenwerkten, waardoor in de loop van de tijd allerlei ongeschreven normen en waarden waren ontstaan. Zo werd het slachtoffer voortdurend

Congres over pesten

In het septembernummer van magazine School! stond een interview met Kees van Overveld over sociaal-emotioneel leren, waarmee in veel gevallen pesten in de klas kan worden voorkomen. Op 12 december is hij in Amersfoort spreker op een gratis toegankelijk congres over dit thema. Meer informatie op ‹ www.kwinkopschool.nl/congres

Kees van Overveld: 'Ik dacht: hoe kunnen leraren dit doen?'

onder druk gezet om meer over haar privéleven te vertellen. Ze weigerde dat, omdat de collega's wel erg veel details wilden weten. Dat werd eigenzinnig en oncollegiaal gevonden.'

Pesten komt volgens Van Overveld vooral voor in schoolteams waarin de sfeer slecht is en waar andere collega's om wat voor reden dan ook niet ingrijpen. 'Wat mij raakte is de psychische deuk die men heeft opgelopen. Het blijkt dat het aanhoudende pestgedrag door collega's zorgt voor twijfel. Het slachtoffer gaat daadwerkelijk geloven dat hij als enige fouten maakt, een waardeloos persoon is en ongeschikt is voor het vak. Hij gaat zich ook naar dit beeld gedragen waardoor het idee steeds sterker wordt dat hij inderdaad incompetent is. Een van de leraren vertelde mij dat zij als een zombie door de school liep. Ze was iedere dag van halfacht 's ochtends tot zes uur 's avonds aanwezig om al het schoolwerk tot in perfectie voor te bereiden. Er mocht namelijk niets misgaan als de directeur weer eens onverwacht de klas binnenkwam om te observeren. Tijdens de pauzes bleef zij angstig in haar lokaal om confrontaties met collega's uit de weg te gaan.'

> *Pesten komt voor in teams waar de sfeer slecht is*

Geef je grenzen aan

Pesten is verwerpelijk, benadrukt Van Overveld, zeker als het gaat om professionals die de taak hebben om kinderen en jongeren bij te brengen hoe zij met respect met elkaar kunnen omgaan en problemen oplossen. Hij raadt leraren die door collega's worden gepest aan om signalen van een slechte schoolcultuur niet te negeren. 'Geef ook op tijd je grenzen aan. Accepteer het pestgedrag niet en zoek medestanders die het afkeuren. Zoek advies of hulp bij iemand die te vertrouwen is. Denk hierbij aan de vertrouwenspersoon in de school of een maatschappelijk werker.'

Het is volgens hem ook van belang om voorvallen te documenteren. 'Als bijvoorbeeld een directielid je competenties ter discussie stelt, vraag dan of hij of zij deze zaken zwart op wit zet. Voorkom in ieder geval dat het pesten in je kruipt, zoals een van de leraren het verwoordde. In het uiterste geval vraag je om overplaatsing of zoek je een school buiten de eigen stichting of samenwerkingsverband.' Het laatste wat een gepeste leraar moet doen, zo besluit Van Overveld, is ontslag nemen.

Koningin Máxima verrichtte in september de opening van het Centrum voor Onderwijsexcellentie in Middelburg.

Centrum voor Onderwijsexcellentie is er voor álle scholen

Eén plek waar alle kennis over onderwijsexcellentie samenkomt. Sinds begin september is Zeeland zo'n plek rijker. Het Centrum voor Onderwijsexcellentie biedt interessante mogelijkheden voor de hele onderwijskolom – van basisonderwijs tot en met universiteit.

Hoe kun je elke leerling laten excelleren en zelfs zijn eigen verwachtingen laten overtreffen? Ofwel, hoe haal je er alles uit? Dit is het centrale thema van het gloednieuwe centrum voor Onderwijsexcellentie dat in september werd geopend door Koningin Máxima. Het centrum is ondergebracht bij het University College Roosevelt (UCR) in Middelburg.

Barbara Oomen, decaan van het UCR, legt uit waarom het centrum is opgericht. 'Het UCR is in nauwe samenwerking met Harvard al zo'n vier jaar intensief bezig met het onderwerp excellentie. We zijn niet voor niets het enige University College in Nederland met het predicaat 'excellent'. Intussen merken wij dat niet alleen in het hoger onderwijs, maar ook in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs veel wordt gesproken over dit onderwerp en dat men er serieus in investeert. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de landelijke ranglijsten, dan is er een aantal Zeeuwse scholen dat uitzonderlijk goed presteert.' Aan ambitie ontbreekt het dus niet in het Zeeuwse.

Trainingen en masterclasses

Het centrum is dan ook opgericht door een brede coalitie: naast het UCR ook de Hogeschool Zeeland, ROC Scalda en de gezamenlijke besturen uit primair en voortgezet onderwijs. Een van de speerpunten van het centrum is onderzoek naar excellentie. Hier wordt flink op ingezet, met onder andere de aanstelling van twee hoogleraren, een lector en een aantal promovendi.
Daarnaast ontwikkelt het centrum een breed aanbod van cursussen, trainingen en masterclasses met (inter)nationale experts. Barbara Oomen: 'Hiermee richten we ons op de hele onderwijskolom, dus van basis- en speciaal onderwijs tot en met universiteit. Elke onderwijssector

TEKST: KARIN VAN BREUGEL
BEELD: MECHTELD JANSEN (PORTRET) EN ANDRA DOLS

'Aandacht voor excellentie is belangrijk – in alle onderwijssectoren'

heeft uiteraard zijn eigen vereisten en uitdagingen; het is heel anders of je op het speciaal onderwijs of een universiteit lesgeeft. Tegelijkertijd zijn er ook overeenkomsten. Aandacht voor excellentie is in álle onderwijssectoren belangrijk, dat blijkt uit onderzoek. Daarom is het waardevol en interessant om mensen uit al die sectoren met elkaar in contact te brengen. Zij kunnen ontzettend veel kennis en ervaringen met elkaar delen!'

Cees Corstanje, directeur-bestuurder van Archipel Scholen, die zo'n twintig openbare basisscholen in Zeeland bestuurt, toont zich inderdaad blij met het nieuwe centrum voor Onderwijsexcellentie. 'Dit geeft echt een impuls aan deze regio', zegt hij. 'Het is inmiddels wel bekend dat de rol van de leerkracht cruciaal is bij het aanbieden van hoogwaardig onderwijs. Daarom is het belangrijk dat niet alleen leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen, maar leerkrachten ook. De cursussen die het centrum gaat aanbieden, zullen zonder meer interessant voor hen zijn en bijdragen aan excellentie, ook in het basisonderwijs.'

Master onderwijsexcellentie

Op termijn wil het centrum ook een masteropleiding Onderwijsexcellentie gaan aanbieden. Barbara Oomen benadrukt dat dit 'work in progress' is: 'Het zal nog zeker tot 2016 duren voordat dit inhoudelijk en bestuurlijk allemaal rond is.' Cees Corstanje juicht die ontwikkeling toe. 'Leerkrachten die op dit moment een master willen volgen, moeten naar Utrecht of Amsterdam. Vanuit de dorpen in Zeeland is dat echt wel lastig. Een masteropleiding in Middenburg is letterlijk veel beter bereikbaar. Dat zal een enorme boost geven.'

Corstanje verwacht veel van de masteropleiding. 'Ik verwacht dat mensen daar het gereedschap krijgen aangereikt om onderzoek op te zetten en uit te voeren. Bijvoorbeeld onderzoek naar de keuze en implementatie van methoden of onderzoek van individuele leerlingen. Voor onze organisatie zou het heel waardevol zijn als we meer mensen in huis krijgen met bepaalde onderzoekscapaciteiten. Ook voor die mensen zelf biedt zo'n master interessante ontwikkel- en promotiekansen. Op dit moment is een LB-schaal voor leerkrachten in principe het eindstation. Met een master op zak kunnen zij wellicht ook doorgroeien naar een LC-schaal.'

Kansrijke samenwerking

Ook Monique Wagensveld-Heeren, locatiedirecteur havo/vwo van de openbare Nehalennia Stedelijke Scholengemeenschap in Middelburg, ziet veel mogelijkheden om op termijn tot vruchtbare samenwerking te komen op het gebied van 'excellent learning'. 'Ik zal er zeker docenten naartoe sturen, bijvoorbeeld om hun vakkennis en didactische kennis te updaten', zegt zij. 'Maar ik zie ook mogelijkheden om onze eigen kennis naar het centrum toe te brengen. Wij zijn de enige begaafdheidsprofielschool in deze regio en onze docenten zijn goed in staat om leerlingen te stimuleren, te begeleiden en te motiveren. Het zou interessant zijn als zij daar binnen het centrum bijvoorbeeld een cursus of een masterclass over zouden kunnen geven.'
Wagensveld had overigens ook gehoopt dat het centrum zich op leerlingen zou gaan richten. Voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen die zij in huis heeft, zou het bijzonder interessant kunnen zijn om activiteiten op universitair niveau te kunnen volgen. Vooralsnog is dat echter niet de bedoeling 'Heel jammer', zegt Monique Wagensveld daarover.

Teaching track

Als het aan Wagensveld ligt, mogen de pijlen van het centrum óók worden gericht op de studenten van het UCR. 'Ik zou het van harte toejuichen als er meer wetenschappelijk opgeleide docenten voor het voortgezet onderwijs kiezen. Iemand die natuurkunde of een ander vak heeft gestudeerd, wil ik graag op school hebben. Een hbo-master is toch een ander niveau dan de universitaire master.'
Wagensveld wordt wat dat betreft op haar wenken bediend. Minister Bussemaker heeft namelijk half september aangekondigd dat er een 'teaching track' komt voor University Colleges, waarmee studenten een tweedegraadslesbevoegdheid kunnen halen. Barbara Oomen van UCR is daar enthousiast over. 'En de studenten ook, dat is het leuke! Wij hebben zoveel getalenteerde studenten in huis, die in allerlei beroepen terechtkomen, maar niet zozeer in het onderwijs. Door de 'teaching track', die in september 2015 start, gaan studenten een band aan met scholen in Zeeland. Ik hoop dat een deel van hen na hun studie kiest voor een baan in het onderwijs!'

UCR-decaan Barbara Oomen: 'Koningin Máxima liet duidelijk merken hoezeer zij hecht aan onderwijs dat individuele leerlingen laat excelleren.'

TEKST EN BEELD: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

Passend onderwijs **zoals het bedoeld is**

Het Zuid-Limburgse schoolbestuur kom Leren heeft passend onderwijs goed op de rails gezet, vertelt beleidsmedewerker zorg en onderwijs Daniëlle Andrien.

Kom Leren is sinds 1 januari van dit jaar het samenwerkingsbestuur dat is voortgekomen uit jong Leren en de Stichting Katholiek Onderwijs Mergelland. Onder de fusie-organisatie vallen 22 basisscholen met in totaal ongeveer 3500 leerlingen in de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Meerssen en Valkenburg aan de Geul. Van die scholen zijn er negen openbaar. Staatssecretaris Sander Dekker van OCW gaf vorig jaar toestemming voor de fusie ondanks een negatief oordeel van de Commissie Fusietoets in het Onderwijs. Strikt genomen was niet aan de wettelijke voorwaarden van een fusie voldaan, maar Dekker vond het belang van de continuïteit en het behoud van kwaliteit van het basisonderwijs in deze krimpregio zwaarder wegen.

Álle leerlingen

'Het feit dat we sinds dit jaar een nieuwe stichting zijn, bood ons de mogelijkheid om samen met nieuw elan passend onderwijs op te pakken. We hebben het echt omarmd, zijn nieuw beleid gaan maken en hebben een koers uitgezet', vertelt Daniëlle Andrien.
Voor het nieuwe beleid heeft kom Leren eerst duidelijk gesteld dat passend onderwijs bedoeld is voor álle leerlingen. 'Het gaat om goed onderwijs, waarin je omgaat met verschillen. Passend onderwijs is gericht op talentontwikkeling in de breedste zin des woords.'
Dit vereist volgens Andrien een andere manier van denken. 'We zaten vroeger toch vooral op het signaleren van problemen en het stellen diagnoses. Met andere woorden: we plakten stickertjes. Dat was vaak een argument voor extra bekostiging of om te verklaren waarom de opbrengsten van het onderwijs achterbleven. Nu zeggen we dat goed onderwijs voor álle kinderen onze corebusiness is. Van de leerlingen op onze basisscholen heeft 90 tot 95 procent geen aangepast arrangement nodig. Als je goed aansluit bij wat kinderen nodig hebben, voorkom je veel problemen. Dat is ons uitgangspunt.'
Dit preventief pedagogisch handelen betekent volgens Andrien dat de leerkrachten en de intern begeleiders elk kind moeten herkennen en erkennen. 'Je kijkt zonder vooroordeel naar het kind. Ook naar bijvoorbeeld de ADHD'er. Je vraagt je niet af wat je van het drukke gedrag vindt, maar hoe je er zo mee kunt omgaan dat het voor de leerling, voor jou en voor de klas geen probleem meer is. Het gaat erom de omslag te maken naar oplossingsgericht denken.'

Samenwerken

Hoe werkt het in de praktijk? 'Als een leerkracht signaleert dat een leerling extra aandacht nodig heeft, legt hij of zij dat neer bij het eigen zorgteam. We bekijken samen wie we kunnen inzetten. Bijvoorbeeld onze specialist op het

Katernen toelating/verwijdering herdrukt

VOS/ABB heeft de katernen over toelating en verwijdering van leerlingen in respectievelijk het primair en voortgezet onderwijs herzien.

Aanleiding voor de herziening is de invoering op 1 augustus jongstleden van passend onderwijs. In aanloop naar die datum kregen de adviseurs van de Helpdesk van VOS/ABB daar veel vragen over. Dat is ook nu nog het geval.
De juridische adviseurs mr. Céline Adriaansen en mr. José van Snek van VOS/ABB hebben de katernen over toelating en verwijdering herschreven. Ze zijn nu weer helemaal up-to-date, zodat scholen en schoolbesturen de informatie die erin staat kunnen gebruiken voor een goed afgewogen besluitvorming conform de Wet passend onderwijs.
De herziene druk is gratis verstuurd aan de leden van VOS/ABB in respectievelijk het primair en voortgezet onderwijs. De publicaties kunnen ook gratis worden gedownload van het besloten ledengedeelte van www.vosabb.nl (>downloads>katernen).
Niet-leden kunnen de katernen van VOS/ABB bestellen via secretariaatvereniging@vosabb.nl. De katernen kosten 25 euro per stuk (inclusief btw en verzendkosten). Niet-leden hebben geen toegang tot het besloten gedeelte van www.vosabb.nl.

'Elk kind herkennen en erkennen'

gebied van gedrag. Of heeft de leerling juist extra ondersteuning nodig bij rekenen of bij taal? Daarbij kijken we verder dan de eigen klas. Kan een collega binnen of buiten de eigen school hulp bieden? Het kan zijn dat collega's elkaar ondersteunen, maar ook dat iemand van het zorgteam dat doet. Leerkrachten en ib'ers lossen dus niet alle problemen zelf op. Niets is mooier om samen te werken en elkaar vragen te stellen. We hebben drie psychologen en twee testassistenten. Die kunnen als het nodig is worden ingevlogen.'

De vaste consultant van kom Leren maakt een ronde langs de scholen om te kijken waar behoefte aan is. 'We merken dat dit wordt gewaardeerd. Er is durf voor nodig om mensen in jouw keuken mee te laten kijken, maar zo kom je er wel achter waar het kind en waar de leerkracht behoefte aan hebben. Dat kan heel verschillend zijn. Als je dat goed in kaart brengt en al in een vroeg stadium maatregelen neemt, kun je vaak opschaling naar een hoger zorgniveau voorkomen. Dit vraagt natuurlijk wel van het team dat je elkaar scherp houdt en dat leerkrachten zich voortdurend blijven ontwikkelen. Het is niet meer zo dat je op je 23e je diploma haalt en dat is het dan.'

Een ander punt waar kom Leren sterk op inzet, is ouderbetrokkenheid. 'Niemand kent het kind zo goed als de ouders. En niet te vergeten het kind zelf. Ons idee is dat als iedereen probleemeigenaar is, iedereen ook positief betrokken is bij de oplossing. Feitelijk is onze manier van werken niet spectaculair anders: we gaan gewoon terug naar de basis.' < Meer weten over de aanpak van passend onderwijs door kom Leren? U kunt contact opnemen met beleidsmedewerker zorg en onderwijs Daniëlle Andrien: d.andrien@kom-leren.

Wijze les

Het Esdal College in Emmen erkent dat het fout zat bij de weigering van een leerling met ADHD.

'Passend onderwijs is nog maar net begonnen en er bestaat bij ons grote behoefte aan jurisprudentie. Blijkbaar hebben wij niet de juiste weg bewandeld. Dit is een wijze les', zegt directeur-bestuurder Matthias Kooistra van het openbare Esdal College.
De jongen die aanvankelijk werd geweigerd, heeft ADHD. Hij kreeg het advies naar een reguliere vmbo-school te gaan. Het Esdal College weigerde hem echter, omdat hij te veel ondersteuning nodig zou hebben. De jongen werd op een orthopedagogisch didactisch centrum geplaatst. Zijn ouders waren het daar niet mee eens.
Het geschil werd voorgelegd aan de Geschillencommissie passend onderwijs. Die noemde het besluit 'voorbarig' en oordeelde dat het 'voldoende grondslag' miste. Volgens de commissie had de school de jongen moeten plaatsen. Hij is inmiddels toegelaten. < Het oordeel van de Geschillencommissie passend onderwijs staat op www.onderwijsgeschillen.nl (>passend onderwijs).

Hennie Broers bij een van de uitbreidingen van het Stellingwerf College. 'We hebben het maar weer zelf opgelost'.

Zelf investeren **in 17 lokalen**

Zeventien lokalen heeft het Stellingwerf College in Oosterwolde in een paar jaar tijd bij laten bouwen. Sinds de oplevering van het nieuwe schoolgebouw in 2006 blijft de school maar groeien. Al die extra lokalen heeft het bestuur zelf gefinancierd.

De eerste uitbreiding in 2008 bestond uit een permanente aanbouw van acht lokalen en een overblijfruimte. Kosten hiervan: 2,1 miljoen euro, betaald door het bestuur. Desondanks was de school in 2010 opnieuw te klein. Directeur-bestuurder Hennie Broers klopte beide keren aan bij de gemeente Ooststellingwerf, die immers officieel verantwoordelijk is voor onderwijshuisvesting, maar kreeg steeds nul op het rekest.

'Dat komt doordat de gemeente vasthoudt aan het eigen huisvestingsplan. Er moet tien jaar ruimtegebrek zijn en geen mogelijkheid voor medegebruik, dan pas regelt de gemeente tijdelijke huisvesting. Destijds stonden er lokalen leeg in een basisschool in de buurt, maar dat vonden wij geen geschikte oplossing. Je krijgt daar dan te grote verschillen in leeftijd, attitude en belangstelling. Ook zijn de toiletten daar te klein voor onze leerlingen. Bovendien kost het heen en weer pendelen veel tijd, er blijven lesuren van 40 minuten over'.

Gelukkig wilde het bestuur van het Stellingwerf College zelf investeren: eerst in een permanente aanbouw, daarna in zes tijdelijke lokalen. 'Maar ideaal is het natuurlijk niet: ik had het geld liever in het onderwijs gestoken. Je kunt het uiteindelijk maar één keer uitgeven', aldus Broers. Aan het begin van dit jaar herhaalde de geschiedenis zich: wéér moest het Stellingwerf College lokalen bijplaatsen, en wéér moest het bestuur die zelf betalen.

TEKST: LUCY BEKER
BEELD: HARRY TIELMAN

'Ik had het geld liever aan onderwijs uitgegeven'

De hele gang van zaken roept de vragen op: wat is er aan de hand in Oosterwolde, dat het openbare Stellingwerf College zó snel uit haar nieuwe jasje groeide? Waarom zorgt de gemeente niet voor adequate huisvesting? En: waren de prognoses niet goed? Treedt de alom verwachte bevolkingskrimp in deze regio niet op?

Prognoses kwamen niet uit

Daar heeft Broers ook over nagedacht. 'Krimp is in deze regio nu niet aan de orde', zegt ze. 'Ik voorzie ook de komende twee jaar nog steeds groei, dat is eenvoudig vast te stellen aan de hand van de aantallen leerlingen in de hoogste groepen van de basisscholen in Oosterwolde en omgeving. Pas over twee jaar zal het aantal leerlingen afnemen. Dan zitten wij inmiddels ruim boven de 1500 leerlingen. Maar ons schoolgebouw is destijds ontworpen voor 1150 leerlingen. Er lagen toen prognoses, gemaakt door een erkend bureau, die aangaven dat we niet boven dat aantal uit zouden komen.' Die prognoses kwamen dus niet uit. Verondersteld mag worden dat het fraaie nieuwe gebouw in 2006 extra leerlingen heeft aangetrokken. 'Maar zo'n effect is in het algemeen niet blijvend, en hier wel', zegt Broers. 'Er zijn andere oorzaken. Het komt door onze onderwijskwaliteit, die steeds verder is versterkt. Bovendien hebben we het onderwijsaanbod uitgebreid. We bieden inmiddels ook vwo-plus en technasium, naast alle gebruikelijke niveaus vanaf vmbo-basis. Daarnaast geven we extra keuzevakken, zoals filosofie en Spaans. Dat geeft het onderwijs meerwaarde. Ouders en leerlingen waarderen dat, maar je hebt er ook extra ruimte voor nodig'.
Vorige maand startte het Stellingwerf College het nieuwe schooljaar met 1483 leerlingen uit Oosterwolde en de wijde omtrek. Dat zijn er ruim 330 meer dan in 2006 maximaal was voorzien. En dat zijn al gauw 13 klassen.

Werkgelegenheid

Broers vindt het onbegrijpelijk dat de gemeente Ooststellingwerf zo star vasthoudt aan de eigen spelregels. 'Een bloeiende school heeft toch ook een positieve uitstraling op de gemeente en het vestigingsklimaat en biedt werkgelegenheid. Meer leerlingen betekent immers meer leraren en ander personeel. Ik zie dat andere gemeenten wel investeren in onderwijshuisvesting, dat is schrijnend', zegt ze.

In 2006 was het Stellingwerf College heel blij met het fraaie nieuwe gebouw. Tot die tijd zaten de leerlingen verspreid over drie verouderde gebouwen. 'Gelukkig besloot de gemeente om die oude scholen niet meer te renoveren, maar te vervangen door één groot nieuw gebouw voor alle leerlingen. Dat maakte een einde aan de onrust van het heen en weer pendelen, en het is goed als leerlingen van verschillende schooltypes elkaar in het gebouw ontmoeten en leren kennen. Het is een prachtige school, maar helaas was het al na een jaar te klein. We hebben eerst geprobeerd het intern op te lossen. Ik heb bijvoorbeeld mijn ruime kantoor, waar we ook konden vergaderen, direct beschikbaar gesteld: daar kon een kleinere bovenbouwgroep wel les krijgen. Maar dat was natuurlijk niet genoeg.'

Hooguit drie jaar

Dit jaar, nu de school voor de derde keer uitbreiding nodig heeft, staan er geen andere schoollokalen in Oosterwolde leeg. 'Maar nu denkt de gemeente dat we deze lokalen hooguit drie jaar nodig hebben, en dan wordt het niet bekostigd. Wel bood de wethouder aan te bemiddelen voor ruimte in een voormalige drukkerij. Nou, dat is absoluut ongeschikt. Het onderwijs van nu vraagt meer dan een ruimte met wat stoelen, tafels en een schoolbord. Denk aan ICT-voorzieningen en beamers, maar ook aan grotere ruimtes, wat wij studielandschappen noemen, waarin de leerlingen zelfstandig kunnen werken. Er zou weer veel heen-en-weer-gerij ontstaan. Dus we hebben het maar weer zelf opgelost'. ‹

Reactie gemeente: 'Zo zijn de regels'

'Wij houden ons gewoon aan de spelregels'. Dat zegt de gemeente Ooststellingwerf op de vraag waarom deze gemeente de extra lokalen voor het Stellingwerf College niet bekostigt.

In een regeling die de gemeenteraad in december 2007 heeft vastgesteld, staat dat de gemeente geen huisvestingscapaciteit toekent als er voor maximaal drie schooljaren ondercapaciteit wordt voorzien. 'In 2013 kon de school aantonen dat er de komende twee schooljaren ruimtegebrek zou zijn. Maar daarna gaan de leerlingenaantallen hier dalen. Op basis daarvan komt de school dus niet in aanmerking voor bekostiging van noodlokalen', zegt een woordvoerder van de gemeente.
In 2008 kon de school wél aantonen dat de school langer dan drie jaar ruimtenood zou hebben. Dan treedt de volgende regel in werking: 'Bij een ondercapaciteit over een periode tot 10 schooljaren wordt eerst medegebruik toegepast.' In die periode waren er binnen een straal van twee kilometer leegstaande lokalen in een basisschool. 'De school heeft zelf besloten daar geen gebruik van te willen maken. Dat mag en het is ook begrijpelijk, maar dan komt de uitbreiding dus voor eigen rekening', aldus de gemeente.

School!Week

ik ben welkom

openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs

TROTS OP HET OPENBAAR ONDERWIJS.

School!Week 2015. De campagneweek van het openbaar onderwijs 16-20 maart.

Thema 2015: Kinderrechten en Mensenrechten

De week van 16 t/m 20 maart 2015 staat in het teken van de Rechten van het Kind en de Rechten van de Mens. VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs organiseren allerlei activiteiten. Doet u ook mee?

Meer informatie
www.openbaaronderwijs.nu
@ikbenwelkom

Vereniging Openbaar Onderwijs

vos abb

In de School!Week laten openbare scholen zien hoe belangrijk thema's als diversiteit, wederzijds respect, culturele achtergrond en levensbeschouwing zijn. Dit staat ook centraal in de kernwaarden van het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs. De School!Week wordt jaarlijks in week 12 georganiseerd door VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs.

Eric van 't Zelfde is directeur van OSG Hugo de Groot, openbare scholengemeenschap voor basisonderwijs, mavo, havo en vwo in Rotterdam-Charlois. Van 't Zelfde deed al diverse keren mee aan vernieuwende pilotprojecten.

BEELD: RICK KEUS

'Leerwegen loslaten, want dat is een achterhaald systeem'

Ook u kunt met een column in School! staan. Mail naar redactie@voo.nl. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen aan te passen of te weigeren.

De regelvrije school: een ideaal

In een debat over onderwijs in De Rode Hoed in Amsterdam pareerde staatssecretaris Dekker een kanttekening over de 'regeldruk uit Den Haag'. Dekker wil scholen meer ruimte bieden, en stelt terecht: 'Maar dan wat mij betreft ook zonder de cao.

Sander Dekker biedt een experiment aan met regelvrije scholen. Ik wil graag zo'n pilotschool zijn. Onze pilot richt zich dan op het loslaten van de leerwegen. Een leerling volgt nu onderwijs op mavo-, havo- of vwo-niveau. Er is in dit systeem onvoldoende ruimte voor flexibiliteit op basis van cognitieve behoefte. Dit maakt het een achterhaald systeem. Een rapport waarop een havist een vijf staat voor Duits, maar een tien voor wiskunde, verduidelijkt dat deze leerling niet in de volle breedte in het 'havo-beton' gegoten moet worden. Deze leerling moet wiskunde op het vwo kunnen volgen.

Nu zal men zeggen: dit kan al. Een constatering die slechts deels juist is. Laat mij een voorbeeld uit de praktijk geven. Onze school verkeerde in de situatie waarin vier leerlingen, afkomstig uit China, in havo 4 voor de vakken scheikunde, wiskunde B, natuurkunde en biologie een 10 stonden. Voor de vakken Nederlands en Engels noteerden deze leerlingen tussen de 2.0 en de 3.0.

Het verzoek van het docententeam was om deze leerlingen in het vwo te plaatsen. Ik stelde dat de leerlingen naar de mavo konden, want het CSE voor Nederlands en Engels werd een ramp. Met de nieuwe zak/slaagregeling vormden zij vier toekomstige 'zakkers'... en hoge slagingspercentages, die bepalen de hoogte van je aanmeldingen.

Je doet deze leerlingen een groot onrecht aan wanneer je hen naar de mavo 'vergadert', want je berooft hen van een 'betere toekomst'. Hierdoor ontvangt een TU deze vier excellente studenten niet en daarmee loopt zowel onze samenleving als het bedrijfsleven hun kennis mis. Het effect is dat een TU studenten uit China haalt die nog minder taalvaardig zijn in het Nederlands dan mijn leerlingen: Catch 22.

In mijn ideale regelvrije school volgen deze leerlingen de exacte vakken op vwo-niveau en het Nederlands en Engels op de mavo. Dit levert geen diploma van één niveau op, maar per vak een diploma op het niveau waarop de leerling examen doet. Deze leerlingen zien dan vier vakken gehonoreerd met een vwo-diploma, twee vakken met een mavo-diploma en een vak met een havo-diploma. Welke mbo, hbo of universiteit doet met ons mee?

TEKST: MARTIN VAN DEN BOGAERDT
BEELD: GITOK

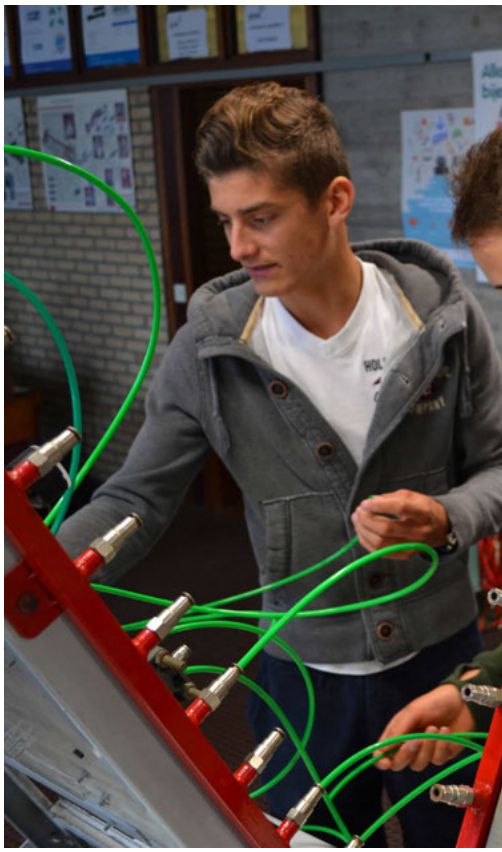

Naar school in **Vlaanderen**

Steeds meer Nederlandse ouders kiezen voor een school in België. In tien jaar tijd is het aantal Nederlandse leerlingen op Vlaamse scholen (zowel primair als voortgezet onderwijs) met ongeveer 40 procent gestegen tot 7055 afgelopen schooljaar.

Het Gitok in Kalmthout heeft enkele tientallen leerlingen uit Nederland. De afkorting Gitok staat voor Gemeentelijk instituut technisch onderwijs Kalmthout. De grote campus van deze school voor voortgezet onderwijs ligt verscholen in het groen op slechts enkele kilometers van de Nederlandse grens. Vanuit Roosendaal is het een kwartiertje met de trein. De grote campus is het terrein van de bijna 750 leerlingen van 14 tot 19 jaar van de tweedegraadsopleiding. De bijna 250 eerstegraadsleerlingen van 12 tot 14 jaar zitten op een andere locatie vlakbij. Het zijn bijna allemaal jongens.

Het technische karakter van Gitok doet vermoeden dat de school vergelijkbaar is met een Nederlandse vmbo-school, maar een deel van de leerlingen volgt hier technisch onderwijs dat voorbereidt op hbo-niveau of de universiteit. De school valt onder wat in Nederland openbaar onderwijs heet. Uit de naam is al af te leiden dat de inrichtende macht, zoals dat in België heet, de gemeente Kalmthout is. In Vlaanderen kan het openbaar onderwijs ook onder de provincie of de Vlaamse gemeenschap vallen.

Minder werkdruk, kleinere klassen

Directeur Kathy Vincent ziet een duidelijke belangstelling van Nederlandse ouders voor haar school. Het gaat om enkele tientallen leerlingen, van wie een deel uit gemengde Nederlandse-Vlaamse gezinnen komt. Het aantal neemt volgens haar 'lichtjes' toe.

Wat van positieve invloed kan zijn op de keuze van Nederlandse ouders voor voortgezet onderwijs in België, is dat leraren in Vlaanderen een minder zware lessentaak hebben dan in Nederland. Ze hebben dus meer tijd om hun lessen voor te bereiden, wat de conclusie zou kunnen rechtvaardigen dat de werkdruk lager is, hetgeen ten goede kan komen aan de kwaliteit van het onderwijs. Vincent vertelt dat een leraar in Vlaanderen op voltijdsbasis 20 tot 21 uur lesgeeft, terwijl dat in Nederland 25 uur is.

Bovendien is de gemiddelde klas in Vlaanderen kleiner dan in Nederland. Overvolle lokalen met 30 leerlingen of meer, in het Nederlandse voortgezet onderwijs weliswaar een uitzondering maar niet geheel ongebruikelijk, zijn in Vlaanderen simpelweg verboden. 'Zijn er zulke grote klassen in Nederland? Daar verbaas ik mij over. De splitsingsnorm ligt bij ons op 26 leerlingen. Als je daarboven gaat zitten, heb je echt een probleem. Dan krijg je ook last met de vakbonden.' Daar komt bij dat er op de campus van Gitok, dat vergeleken met de omvang van Nederlandse scholen een bescheiden aantal leerlingen telt, een zeer ruime

keuze van verschillende specialisaties technisch onderwijs is, variërend van onder meer hout- en metaalbewerking en autotechniek tot sanitair, elektronica en petrochemie. Die laatste keuzemogelijkheid hangt samen met de nabijheid van de chemische industrie van Antwerpen. De kleinste 'luikjes', zoals Vincent de specialisaties noemt, hebben maar 15 leerlingen. 'Hiervoor hadden sommige luikjes maar zeven leerlingen, maar dat was niet meer te betalen.' Vanwege de grote diversiteit aan specialisaties zijn er veel verschillende praktijkruimten, waarvoor bepaald niet is beknibbeld op apparatuur en vierkante meters.

Stil in de rij staan

Echt anders in Vlaanderen is de in Nederlandse ogen bijna militaire discipline die hier volgens Vincent vanaf het begin erin gedrild wordt. Dat weerspiegelt zich onder meer in de sterk hiërarchische verhouding tussen leerling en leraar, die hier nog echt een meneer of mevrouw is. In Nederland komt het tegenwoordig ook nog maar zelden voor, maar in Vlaanderen is het altijd volstrekt ongebruikelijk geweest dat leerlingen hun leraren bij de voornaam noemen. Als de directeur of adjunct-directeur de klas binnenkomt, moet iedereen gaan staan.
Leerlingen moeten in de rij wachten totdat de leraar toestemming geeft om het lokaal in te gaan. Ook aan het einde van de les moet dat. Pas als er volstrekte stilte heerst, mogen ze naar buiten. Nederlandse leerlingen hebben hier in het begin moeite mee, vertelt Vincent. 'Ik wil niet zeggen dat ze een grote mond hebben als ze hier binnenkomen, want dat vind ik zo onaardig klinken, maar in Nederland zijn jongeren assertiever en openlijk kritischer dan bij ons. Dat kan op ons Vlamingen wel eens overkomen als bot. Wij zijn over het algemeen minder uitgesproken, pakken het liever met fluwelen handschoentjes aan. Dus als Nederlandse kinderen hier op school komen en weer in de rij moeten staan en stil moeten zijn, kan dat moeilijk voor ze zijn. Maar dat went wel snel, hoor.'

'Zijn er zulke grote klassen in Nederland?'

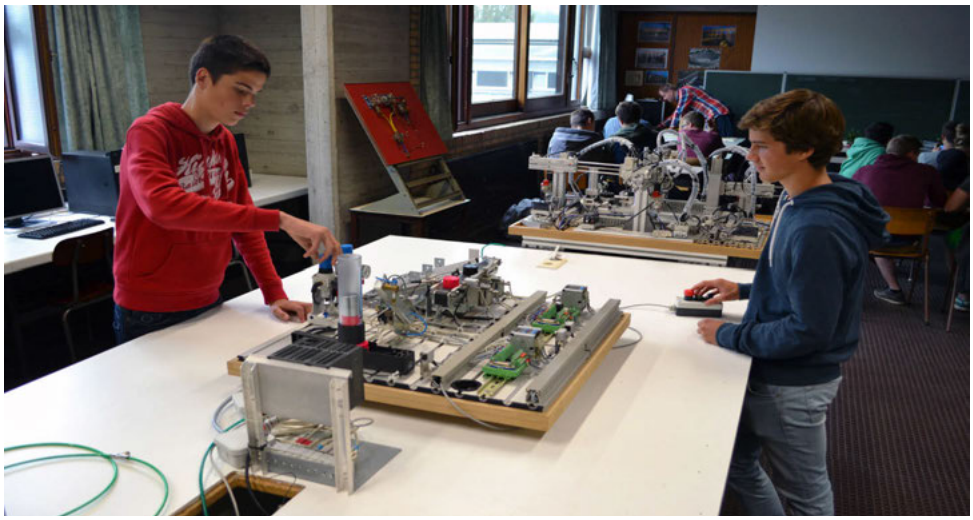

Tournevis, embrayage en pompbak

Een ander punt is dat Nederlandse leerlingen de Belgische geschiedenis en topografie nauwelijks kennen en dat ze geen woord Frans spreken. 'Vooral in de techniek worden veel Franse woorden gebruikt. Een schroevendraaier is op school uiteraard altijd gewoon een schroevendraaier, maar kan op een stageplaats ook een tournevis heten. Hetzelfde bij de koppeling van een auto. In garages bij ons in Vlaanderen wordt vaak het woord embrayage gebruikt. Er zijn ook typisch Vlaamse woorden die jullie niet kennen. Wat in Nederland, geloof ik, een wasbak heet, dat noemen wij in Vlaanderen een pompbak. Maar ook daar wennen ze snel aan.'

'Betere structuur'

De Vlaamse omroep VRT heeft in het televisiejournaal op 1 september jongstleden aandacht besteed aan de toename van het aantal Nederlandse leerlingen in het Vlaamse onderwijs. De VRT nam hiervoor een kijkje bij Gitok. De Nederlandse leerling Yannick van Aerden vertelt in de uitzending dat op de school in Kalmthout 'een veel betere structuur' is. Volgens Delvin Smith is het technisch onderwijs er beter dan in Nederland.
Het item 'Nederlandse leerlingen vallen voor kwaliteit Vlaams onderwijs' staat op www.deredactie.be.

TEKST EN BEELD: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

Waarom kozijnen vervangen als gebouw niet meer voldoet?

In het primair onderwijs krijgen de schoolbesturen straks zelf geld voor het buitenonderhoud van hun gebouwen. Nu moeten zij dat nog aanvragen bij de gemeente.

De overheveling (doordecentralisatie) van het buitenonderhoud werd in het voortgezet onderwijs al in 2005 geregeld. In het primair onderwijs zal het op 1 januari aanstaande een feit zijn. Hans Heijltjes en Mireille Uhlenbusch van adviesbureau HEVO vinden het een logische ontwikkeling.

'Nu wordt nog te vaak ad hoc gehandeld en ontbreekt het integrale beeld. Wij komen tegen dat de gemeente bijvoorbeeld de kozijnen van een oud schoolgebouw vervangt en dat men na vijf jaar ontdekt dat het gebouw moet worden gesloopt, omdat het niet meer voldoet aan de eisen van het onderwijs van nu. Dan had je die slechte kozijnen beter kunnen laten zitten.'

Straks zijn schoolbesturen en gemeenten af zijn van een bureaucratische rompslomp die vertragend werkt. 'De wensen en mogelijkheden van schoolbesturen komen nu samen, zonder dat voor de buitenkant van gebouwen een heel aanvraagcircus moeten worden doorlopen. Het duurt gerust acht tot tien maanden voordat de gemeente een aanvraag voor buitenonderhoud goedkeurt. Die hele tombola schakel je uit. Bovendien kunnen schoolbesturen straks hun buitenonderhoud afstemmen op bijvoorbeeld hun energiegebruik. We merken in de praktijk dat de overheveling aanleiding is voor schoolbesturen en gemeenten om met elkaar het gesprek aan te gaan. Naast het buitenonderhoud worden ook strategische afspraken gemaakt over onder andere leegstand, renovatie, huisvestingsbeleid op de lange termijn en de integrale inzet van huisvestingsmiddelen. Een goede zaak, als het maar niet op bezuinigingen is gericht.'

Heel dak

De overheveling brengt ook risico's met zich mee, erkennen Heijltjes en Uhlenbusch. Dat geldt vooral voor schoolbesturen in gebieden met dalende leerlingenaantallen als gevolg van demografische krimp. Besturen krijgen voor het buitenonderhoud een bedrag op basis van het aantal vierkante meters dat ze voor hun leerlingen nodig hebben. Als het aantal leerlingen afneemt, krimpt bijvoorbeeld het oude dak dat aan vervanging toe is niet mee, terwijl het bestuur dat wel helemaal moet vervangen. 'Dit vraagt om een gebiedsgerichte aanpak. In de wijk kunnen ook andere schoolgebouwen zijn van besturen met hetzelfde probleem. Misschien kun je samen tot oplossing komen, bijvoorbeeld door in één gebouw te gaan zitten? Het andere gebouw kun je dan teruggeven aan de gemeente.' ‹

Ledenaanbod VOS/ABB

Schoolbesturen die bij VOS/ABB zijn aangesloten, kunnen in het kader van de overheveling van het buitenonderhoud gebruikmaken van een aanbod voor een gratis coachgesprek en/of integraal vastgoedbeheer.

Voor een goed onderhoudsbeleid is het aan te bevelen verder te kijken dan alleen naar de bouwkundige en technische staat van het gebouw. Ook het energiegebruik, onderwijskundige aspecten van het gebouw, de kwaliteit van het binnenmilieu (frisse lucht) en de veiligheid en de uitstraling van de school tellen mee. Een integrale scan van HEVO ter waarde van 900 euro per gebouw is voor VOS/ABB-leden gratis bij gebruikmaking van integraal vastgoedbeheer door HEVO. ‹ Meer informatie: senior adviseur Hans Heijltjes van HEVO, 06-23340358, hans.heijltjes@hevo.nl. Of bel of mail met de Helpdesk van VOS/ABB: 0348-405250 van 08.30 tot 12.30 uur, helpdesk@vosabb.nl

TEKST EN BEELD: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

Niet alles van waarde is meetbaar

Veel scholen willen dat de inspectie naar meer kijkt dan alleen de opbrengsten van het reken- en taalonderwijs, omdat een goede school ook aandacht heeft voor burgerschap en levensbeschouwing. Jos Blank van de TU Delft vraagt zich af of het wel zo slim om de meetlat ook daar langs te leggen.

Het argument dat de scholen, zowel in primair als voortgezet onderwijs, aanvoeren, is dat goed onderwijs veel meer is dan alleen leerprestaties. Het gaat hun nadrukkelijk ook om sociale opbrengsten, aandacht voor diversiteit en burgerschap, maatschappelijke betrokkenheid van het onderwijs en aandacht voor godsdienst en levensbeschouwing. Maar: 'Niet alles van waarde meetbaar', stelt Jos Blank van TU Delft. De universitair hoofddocent en directeur van IPSE Studies, dat zich richt op de doelmatigheid van de publieke sector, varieert daarmee op Luceberts bekende dichtregel dat alles van waarde weerloos is. 'Onderwijs is een publieke voorziening die dus met belastinggeld wordt betaald. Bij de solidariteit van alle burgers die eraan meebetalen, hoort dat de scholen verantwoording afleggen over wat ze met het geld hebben gedaan. Ze moeten laten zien wat ze doen en of ze dat goed doen. Bij wet is geregeld dat de inspectie dat controleert.'

'Dan treedt overheid in autonomie van scholen'

'Ik kan me voorstellen', zo vervolgt Blank, 'dat er gebieden in het onderwijs zijn, zoals burgerschap en levensbeschouwing, die moeilijk in cijfers uit te drukken zijn. Het is ook maar de vraag waarvan je als overheid moet uitgaan voor het meten van die aspecten. Op een christelijke school zal er een ander normen- en waardenpatroon zijn dan op een openbare school. Het wordt erg ingewikkeld als de overheid zich hiermee gaat bemoeien. Als we al niet weten waar we van uit moeten gaan, hoe kan de inspectie dan meten of deze onderdelen goed worden ingevuld? Moet de overheid daar wel zeggenschap over hebben? Die treedt dan immers in de identiteit en dus in de autonomie van de scholen.'

Over de schouders meekijken

Het pleidooi van de scholen, opgetekend in een onderzoek van de inspectie zelf, brengt volgens Blank bovendien een wellicht voor hen ongewenst effect met zich mee. 'De inspectie heeft een taak die voortvloeit uit de wet, namelijk het toezicht houden op de naleving wet- en regelgeving. Op het moment dat de inspectie ook kijkt naar aspecten als burgerschap en sociale vaardigheden, dan moeten de scholen zich daar dus tegenover de inspectie over verantwoorden. Het onderwijs vindt kennelijk dat er een overspannen aandacht is voor cognitieve vakken en dat de inspectie breder moet kijken, maar dan moet het accepteren dat er ook op die andere terreinen over de schouders wordt meegekeken. En dat terwijl er in het onderwijs al wordt geklaagd over te veel registratie. Moet dit er nog bij komen?' <

Jos Blank van TU Delft: 'Liever geen meetlat langs burgerschap en levensbeschouwing'

TEKST EN BEELD: SANNE VAN DER MOST

Groen, wit en een heleboel licht

Een transparant en flexibel gebouw zonder nutteloze ruimtes, dat ook nog eens behoorlijk duurzaam is. Dat is het nieuwe Goese Lyceum. Groen en wit, licht en klaar voor de toekomst.

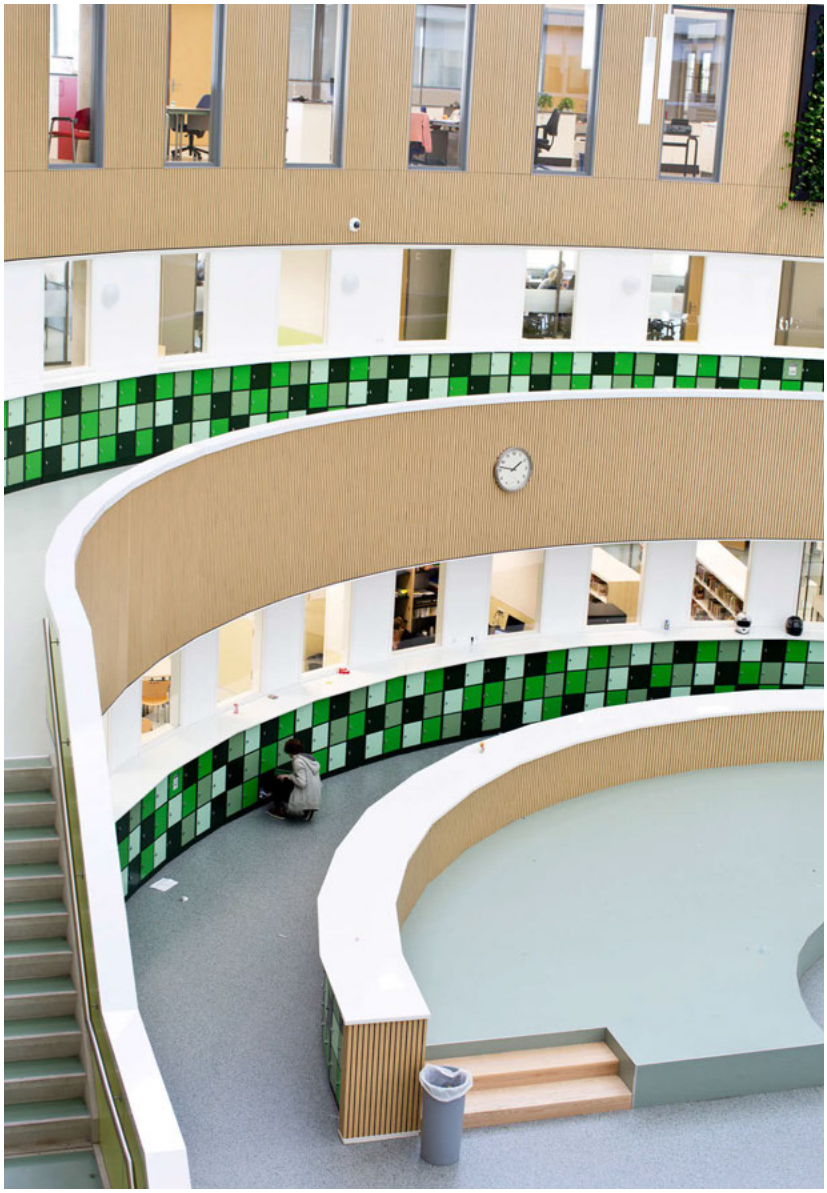

De groene kluisjes zitten in de aula.

Het gebouw oogt bijzonder ruim, maar in werkelijkheid valt dat mee. 'De ruimte per leerling is eigenlijk standaard', vertelt directeur bedrijfsvoering Paula de Nooijer. 'Twaalfduizend vierkante meter voor 1600 leerlingen. We hebben gewoon heel efficiënt gebouwd. Er zijn weinig gangen. Een deel van die vierkante meters maakt deel uit van de clusterharten. Vanuit het atrium kan iedereen direct de trap op naar boven.'

Aparte clusters

Het oude gebouw was sterk verouderd en voldeed niet meer aan de eisen van deze tijd. De Nooijer: 'Weinig variatie in ruimtes en we konden niet goed in groepjes uiteen. In het nieuwe gebouw kan dat allemaal wel.'

De nieuwe school werd in maart 2014 al opgeleverd, maar pas dit schooljaar in gebruik genomen. 'We konden er na de meivakantie al in, maar direct daarna start-

Het nieuwe Goese Lyceum heeft een opvallende ronde vorm.

Zonnepanelen, sedumdak en waterloze urinoirs

ten de examens. Geen goed moment dus. Vandaar dat we de zomer hebben gebruikt om te verhuizen.'
Het nieuwe gebouw, dat in totaal 17,1 miljoen euro kostte, huisvest 1600 leerlingen, van vmbo-t tot en met gymnasium. Het Goese Lyceum biedt daarnaast ook een technasium en tweetalig onderwijs en is cultuurprofielschool. De Nooijer: 'Juist omdat we zo'n grote school zijn, wilden we de leerlingen aparte clusters geven waar ze zich gekend en herkend voelen. Kleine eenheden in het grote geheel dus, bijvoorbeeld voor de brugklassers.'

Sedumdak en ledverlichting

Wat duurzaamheid betreft had Het Goese Lyceum aardig wat wensen. Zonnepanelen en sedumplantjes op het dak, overal ledverlichting en een CO_2-gestuurde klimaatinstallatie die frisse lucht pompt op de plekken waar op dat moment leerlingen zitten. De herentoiletten hebben waterloze urinoirs, net als in een vliegtuig. De douches bij de gymzalen worden verwarmd door zonnepanelen. Alle wanden zijn afgewerkt met stoot- en krasvrij materiaal dat goed bestand is tegen pennenstrepen en rondvliegende rugzakken.

Bubbledeckvloer

Maar het duurzaamste onderdeel is de constructie zelf. 'Alles wat je om je heen ziet, kan eruit', vertelt De Nooijer. 'Dan blijven alleen de verdiepingen en 228 prefab-betonkolommen over. Dankzij de bijzondere bubbledeckvloer, die is opgevuld met kunststof ballen, is de constructie zeer stevig maar niet te zwaar. Daardoor zijn er geen dragende muren nodig en kun je de ruimte makkelijk anders indelen als je dat zou willen. Nu is dit een schoolgebouw, maar het zou in de toekomst net zo goed een zorginstelling kunnen worden of een gemeentehuis. Dat maakt dit gebouw volledig toekomstbestendig.'

De kantine heeft een groene muur van plantjes.

Het natuurkundelokaal: als de proefjes beginnen komen de instrumenten uit de tafel omhoog.

De herentoiletten hebben waterloze urinoirs.

Het grote, lichte atrium.

Welkom bij de Jeelo-community

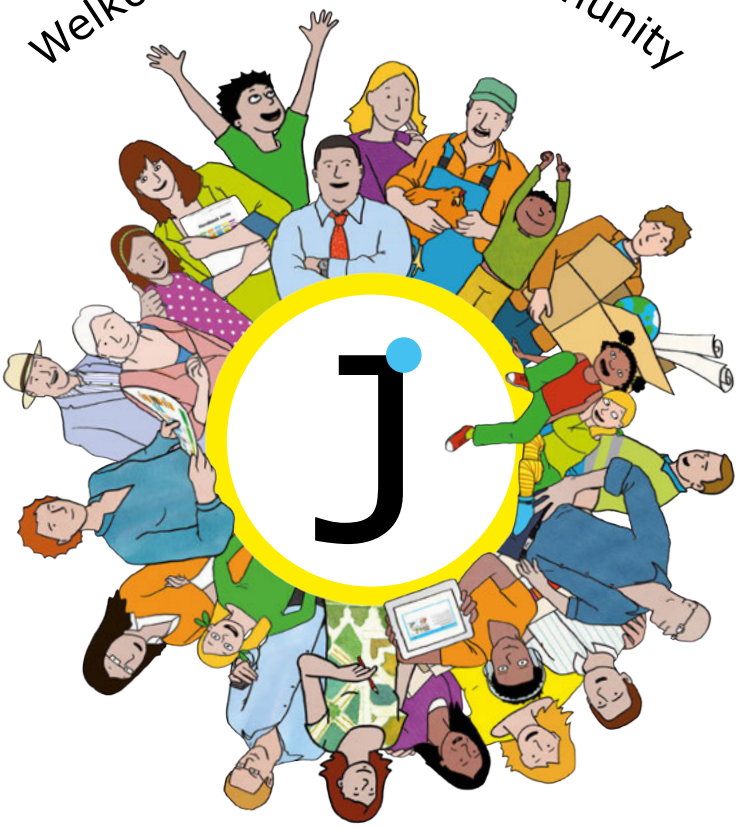

Voor vervanging van wereldoriëntatie

Voor 21e-eeuwse vaardigheden

Voor scholen die zelf regie willen voeren

Ook voor tablets!

Maak kennis met Jeelo op de speciale VOS/ABB-bijeenkomsten voor kleine scholen:

14 januari 14.00 - 16.30 Assen
4 maart 14.00 - 16.30 Woerden

Aanmelden:
secretariaatvereniging@vosabb.nl

Of bezoek een Jeelo-gastschoolbijeenkomst:

13 november 13.00 - 15.30 't Startblok in Cuijk
20 januari 13.00 - 15.30 't Startblok in Cuijk
28 januari 09.00 - 11.30 Hartenaas in Grave
11 maart 09.00 - 11.30 Hartenaas in Grave

Aanmelden:
www.jeelo.nl/bezoek-een-gastschool

Jeelo

Superliedjes.nl
heerlijk om te zingen

NIEUWE LIEDJES VOOR DE BASISSCHOOL

Zingen is een feest met Superliedjes

De 2e editie Superliedjes is beschikbaar vanaf 1 november 2014

Kijk op www.superliedjes.nl voor de promofilm, liedfragmenten, nieuwsbrief en de vele mogelijkheden

Nu tijdelijk t/m december 2014: 10% korting op onze 1e en 2e editie voor de lezers van School !
Vul bij de bestelling als kortingscode ' School ! ' in

Passende thema's voor elke bouw

Ruim 30 kwaliteitsliedjes per editie

Bladmuziek met akkoorden

Eenvoudig te gebruiken met het digibord
Ook zonder digibord ideaal voor in de klas

thema's en projecten
digibord
talentontwikkeling
verbindend
gezellig
sterke melodieën
drama en toneel
lezen
woordenschat
plezier
vieringen
muziekonderwijs
cursus en studiedag
4 tot 12 jaar
origineel
sociaal emotionele ontwikkeling
eenvoudig in gebruik

KvK: 56475322 • BTW: NL 8521.43.515 B01 • info@superliedjes.nl

TEKST: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

Toestroom asielzoekers schiet gat in begroting

De groei van het aantal asielzoekers stelt schoolbesturen voor problemen. De Stichting Meerwerf Basisscholen voor openbaar primair onderwijs in Den Helder ziet zich geconfronteerd met een financieel gat van circa 5 ton.

Algemeen-directeur Henk Uri van Meerwerf vertelt dat het probleem waarmee zijn organisatie te kampen heeft, niet op het onderwijsinhoudelijke vlak ligt. 'Ik kan me voorstellen dat er een onderwijskundig probleem is in gemeenten waar ze nog geen ervaring hebben met onderwijs aan asielzoekerskinderen. Wij hebben dat probleem niet, omdat we dit onderwijs al sinds het einde van de jaren 90 verzorgen. Villa Kakelbont, de locatie op het asielzoekerscentrum van onze basisschool De Duinvaarder, heeft een gespecialiseerd team. De expertise hebben wij dus. Bovendien doen wij dit graag, omdat we vanuit de kernwaarden van het openbaar onderwijs vinden dat goed onderwijs beschikbaar moet zijn voor alle kinderen. Het past ook binnen passend onderwijs. Daarvoor vindt prima afstemming plaats met het samenwerkingsverband', aldus Uri.

Vier leerkrachten extra

Het probleem in Den Helder is van financiele aard, legt Uri uit. 'Deze kinderen komen binnen na de teldatum 1 oktober. Dat is een belangrijke datum, omdat het ministerie ons bekostigt op het aantal leerlingen op 1 oktober. Als deze kinderen volgend jaar nog in Den Helder zijn, zouden ze pas op 1 oktober 2015 meetellen voor de bekostiging per 1 oktober 2016. Wij moeten het dus voorfinancieren, en dat extra geld hebben we niet in de begroting staan.'

Hij rekent op basis van het aantal asielzoekers dat naar Den Helder komt op ongeveer 60 extra leerlingen. 'Op basis van de verhouding van één leerkracht op 15 leerlingen, die voor klassen met asielzoekerskinderen geldt, moeten we rekening houden met vier voltijdsbanen extra. De gemiddelde personeelslast is 63.000 euro per jaar. We moeten dus tot 1 oktober 2016 twee keer vier leerkrachten per jaar voorfinancieren. Dan hebben we het over ruim 5 ton. Nu zijn er nog wat speciale regelingen voor een plotselinge toename van het aantal leerlingen, maar daar kunnen we hooguit één leerkracht mee bekostigen.'

'We moeten de kosten van vier leerkrachten voorfinancieren'

Meld problemen!

VOS/ABB ondersteunt de oproep van de PO-Raad, die schoolbesturen vraagt zich te melden als zij door de toename van het aantal asielzoekerskinderen in problemen komen. U kunt uw signalen mailen naar info@poraad.nl.

Onderwijs aan kinderen uit Oost-Europa is lastig

Scholen hebben moeite met de opvang van leerlingen uit Midden- en Oost-Europa. Dat blijkt uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

De onderzoekers schrijven in het rapport Poolse, Bulgaarse en Roemeense kinderen in Nederland dat het pendelgedrag van deze gezinnen en vele verhuizingen verschillende problemen met zich mee kunnen brengen, zoals schooluitval, het niet behalen van een diploma, ontworteling en probleemgedrag. Een ander knelpunt dat het SCP signaleert, is dat het opleidingsniveau van Poolse ouders over het algemeen zo hoog is dat hun kinderen niet in aanmerking komen voor extra bekostiging volgens de zogenoemde gewichtenregeling. Scholen vinden dit onterecht, omdat veel van deze kinderen wel leerachterstanden hebben. Ze wijzen er ook op dat leerlingen die gedurende het schooljaar van school wisselen niet meetellen in de bekostiging.

vos abb

Helpdesk van VOS/ABB

De Helpdesk van VOS/ABB geeft dagelijks advies en informatie aan leden. Mail uw vraag naar helpdesk@vosabb.nl of bel op de ochtenden van werkdagen naar 0348-405250.

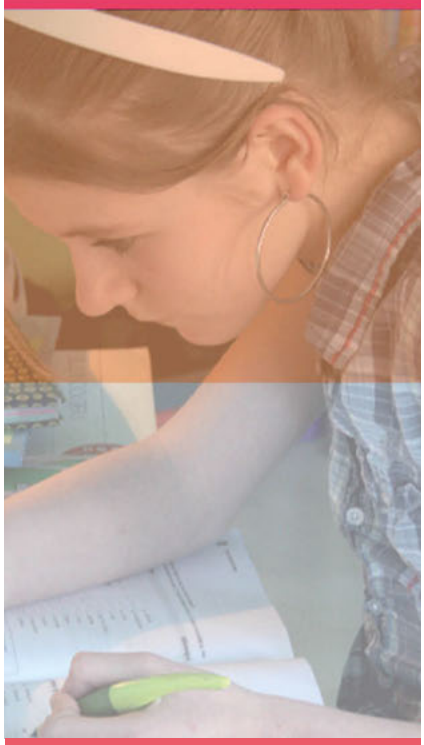

Telefoon **0348-405250**
helpdesk@vosabb.nl

Verlofomvang aanpassen

Indien een werknemer van 57 jaar of ouder gebruik maakt van de nieuwe regeling voor levensfasebewust personeelsbeleid (50 + 120 klokuren), mag hij dan zijn verlofomvang in enig jaar naar beneden aanpassen?

Nee. In het nieuwe hoofdstuk 7 van de CAO VO is aangegeven dat dit niet tot de mogelijkheden behoort. De 170 klokuren (50 + 120) kunnen worden ingezet voor een vrij dagdeel en bij een docent komt dat overeen met 3 lesuren van 50 minuten (of een equivalent daarvan). De werknemer kan ervoor kiezen om dit verlofbudget aan te vullen met 170 klokuren tegen een eigen bijdrage van 100%. In artikel 7.2 lid 10 CAO VO is opgenomen dat indien de hiervoor besproken verlofuren worden ingezet, deze nooit minder kunnen worden bij een gelijkblijvende betrekkingsomvang van een werknemer. Dit betekent dat de werknemer, zoals ook bij de BAPO het geval was, dit verlof niet kan verminderen. Voor werknemers die alleen van het basisbudget (50) gebruik maken, is dit artikel niet van toepassing. ‹

Geschorst na wangedrag buiten schooltijd

Mag een leerling geschorst worden voor gedragingen buiten schooltijd?

Ja, in sommige gevallen is dit mogelijk. Dit blijkt uit een uitspraak van de Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs van 2004 (LKC, uitspraaknr. 04.111-04.113).
In die casus had een groep kinderen modder gegooid naar de ramen van het woonhuis van een docente, scheldwoorden geroepen en de auto van het gezin overgoten met frisdrank. Alle kinderen waren leerlingen van de school van de docente. De directie heeft deze leerlingen geschorst en uitgesloten van de buitenschoolse activiteiten voor de rest van het schooljaar. De ouders van twee leerlingen vonden de strafmaat te hoog en hebben een klacht ingediend bij de LKC. Zij gaven aan dat over gedrag buiten schooltijd niets in het leerlingenstatuut en de schoolgids stond. Daarnaast hadden hun kinderen niet direct meegedaan aan het incident en vonden de ouders de straf te zwaar. De commissie sprak uit dat het gedrag in directe relatie gebracht kon worden met het schoolgebeuren en dat de directie daarom bevoegd was maatregelen te nemen, ook al stond dat niet in het leerlingenstatuut of de schoolgids. Of de leerlingen hadden meegedaan of niet: ze maakten deel uit van de groep en hebben zich daar niet aan onttrokken. De klachten zijn dan ook ongegrond verklaard. ‹

Identiteit vaststellen

Welke wettelijke eisen gelden er voor overblijven?

De Belastingdienst heeft hiervoor richtlijnen opgesteld. U moet de identiteit van de werknemer vaststellen op de eerste werkdag, en wel aan de hand van een geldig en origineel identiteitsbewijs. Dat kan een Nederlands of buitenlands paspoort zijn, een identiteitskaart of ander erkend identiteitsbewijs. Maar geen kopie en ook geen rijbewijs. ‹

Instemmingsrecht activiteitenplan

Wij hebben als Gemeenschappelijke Medezeggenschapraad (GMR) ingestemd met het strategisch beleidsplan voor de komende vier jaar. Volgens ons schoolbestuur vervalt daarmee ons instemmingsrecht op het jaarlijkse activiteitenplan. Is dat juist?

Nee. Het is gebruikelijk dat het strategisch beleidsplan elke vier jaar wordt herzien en - zoals in de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) is vastgesteld - ter instemming aan de GMR wordt voorgelegd. Vaak wordt als afgeleide van het strategisch beleidsplan jaarlijks een activiteitenplan vastgesteld. Voor beide documenten geldt dat de GMR instemmingsrecht heeft. Dit wordt in het geval van het jaarlijkse activiteitenplan soms door besturen bestreden. De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) is van mening dat het instemmingsrecht volgens de WMS onverkort blijft gelden, omdat het ook bij het activiteitenplan gaat om belangrijke beleidsmaatregelen waaraan u als GMR instemming dient te verlenen. Juist in de opeenvolgende jaren worden er vaak belangrijke maatregelen genomen die uw medezeggenschap behoeven, daar voorziet het vierjarige beleidsplan niet altijd in. Overigens bestaat hierover geen jurisprudentie omdat het nog niet tot een geschil is gekomen. ‹

Eigen MR-reglement vaststellen

Onze medezeggenschapsraad (MR) heeft een reglement gekregen van het bevoegd gezag dat voor alle scholen geldt en waarmee is ingestemd door de Gemeenschappelijke Medezeggenschapraad (GMR). Kunnen wij ons eigen reglement vaststellen?

Ja, elke medezeggenschapsraad MR stelt zijn eigen reglement vast. Het komt voor dat het bevoegd gezag één reglement van toepassing wil verklaren op alle scholen en dit door de GMR laat goedkeuren. Dit is niet de juiste weg. De Wet medezeggenschap op scholen (WMS) gaat ervan uit dat medezeggenschap maatwerk is omdat scholen verschillen in onder meer leerlingenaantal en beleid. Maatwerkafspraken worden vastgelegd in het medezeggenschapsreglement en dat is de reden dat de MR met zijn eigen reglement moet instemmen. ‹

Dubbel lidmaatschap MR en ouderraad

Kan iemand die in onze ouderraad zit ook plaatsnemen in de MR?

Ja, dat kan. Er geldt geen wettelijke beperking. Een ouder kan dus zowel in de ouderraad als in de MR zitting nemen. Of het wenselijk is, kan verschillend worden beantwoord. Soms werkt het dubbel lidmaatschap een efficiënte samenwerking in de hand, omdat het voor de afstemming tussen ouderraad en medezeggenschapsraad gemakkelijk kan zijn. Maar een gecombineerd lidmaatschap kan er ook voor zorgen dat er (te) veel invloed bij één persoon komt te liggen. Bovendien verhindert een dubbel lidmaatschap andere ouders om zitting te nemen in een van de organen. ‹

Vereniging Openbaar Onderwijs

Hulp of advies nodig?

036-7116178

VOO helpdesk voor leden

Elke schooldag tussen 10.00 en 13.00 uur

De helpdesk van VOO geeft dagelijks advies

Voor schoolleiders, MR en ouderraad

Mail uw vraag naar helpdesk@voo.nl of bel tussen 9.00 en 12.00 uur naar 036-7116178

TEKST: LUCY BEKER
BEELD: UNIVERSITEITSMUSEUM

Op onderzoek in het Universiteitsmuseum

Het Universiteitsmuseum in Utrecht wil de jeugd vooral zelf op onderzoek laten gaan. Scholieren mogen de bijzondere voorwerpen in dit museum soms ook aanraken, en zelf de antwoorden op hun vragen ontdekken. Een eerste stap in de wereld van de wetenschap.

Het museum heeft genoeg interessante dingen in huis om mee aan de slag te gaan. Opgezette exotische dieren, skeletten, foetussen op sterk water, er is zelfs een echt 'rariteitenkabinet' met een draakje, kogelvissen, een groot nijlpaardskelet, een potvispenis en andere bijzondere objecten. Ook is er een Jeugdlab, waar leerlingen experimenten kunnen doen, bijvoorbeeld in het programma 'Vertrouw jij je zintuigen?'

Voor scholen is er keuze uit veel educatieve programma's. Het populairste is 'Ontdek het museum', dat zowel voor primair als voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs kan worden ingevuld. Het is een ontdekkingsreis door het hele Universiteitsmuseum in de vorm van een interactieve tour. De leerlingen worden steeds geprikkeld om zelf na te denken, te kijken en te vergelijken, of een proefje te doen. Docenten kunnen aangeven op welk vakgebied tijdens de excursie de nadruk moet liggen.

Zelf proeven doen in het Jeugdlab.

Tot op het bot

De tijdelijke tentoonstelling 'Tot op het bot' maakt natuurlijk deel uit van het programma 'Ontdek het museum'. Al direct bij binnenkomst springt de negen meter hoge skelettentoren in het oog. Leerlingen ontdekken daarmee hoeveel wij mensen eigenlijk op dieren lijken. Ze vergelijken hun eigen gebit met dat van dieren en met losse botjes zetten ze de poot van een ezel in elkaar.
Basisscholen kiezen overigens ook vaak voor het programma 'Botje bij botje' voor leerlingen van groep 5 en 6. Dan gaan ze skeletten vergelijken: kun je het verschil tussen een hond en kat nog zien, als je alleen maar botten hebt? En ze pluizen een braakbal uit op zoek naar botjes. Kunnen ze daar weer een compleet geraamte van maken?

Een schoolexcursie van 90 minuten kost per 15 leerlingen 65 euro. Reserveren kan tot uiterlijk drie weken voor het geplande bezoek. < Kijk voor meer informatie op www.universiteitsmuseum.nl/onderwijs.

TEKST: MR. REIN VAN DIJK, DIRECTEUR VERENIGING OPENBAAR ONDERWIJS.

Procedure bij **bezuinigen op leraren**

Het bestuur van een havo/vwo-school heeft in de begroting voor het schooljaar 2014-2015 een taakstellende bezuiniging van 520.000 euro opgenomen, te behalen door te bezuinigen op het onderwijzend personeel. In het formatieplan wordt daarom een terugloop van het lerarenbestand voorgesteld. De personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad (PMR) stemt niet in met dat formatieplan. Het geschil wordt voorgelegd aan de Landelijke Commissie voor Geschillen LCG WMS.

De feiten

De school lijdt al sinds 2008 verlies. Aan structurele bezuinigingen valt nu niet meer te ontkomen. Het ligt volgens het bestuur voor de hand om het mes te zetten in het onderwijzend personeel. Door het dalende leerlingenaantal zijn immers minder docenten nodig. Bovendien zit de school ruim in de leraren als gevolg van een ruimhartig taakbeleid. Vandaar dat het bestuur voorstelt om de normen binnen het taakbeleid van de school aan te passen en een aantal taken te laten vervallen. Daarbij wordt het systeem van het taakbeleid niet gewijzigd en ook worden de in de cao vo aangegeven grenzen niet overschreden. Een meerderheid van het personeel heeft inmiddels de voorstellen als onontkoombaar geaccepteerd. Op basis van het bijgestelde taakbeleid heeft het bevoegd gezag het concept-formatieplan 2014-2015 opgesteld. Dat plan is verder gebaseerd op globale meerjarenramingen en prognoses van het aantal leerlingen.

De PMR stelt echter dat de basis voor het voorgestelde formatieplan hoort te liggen in de meerjarenbegroting van de school, die ten onrechte niet eerst ter advisering aan de MR is voorgelegd. Uit die begroting blijkt dat de school over forse reserves beschikt. Deze reserves kunnen volgens de PMR gedeeltelijk worden aangewend om een magere periode met een teruglopend aantal leerlingen te overbruggen. Op korte termijn stijgt het aantal leerlingen volgens de prognoses weer en daarom ligt het volgens de PMR helemaal niet voor de hand om in de formatie te snijden. Ook zijn de wijzigingen in het taakbeleid niet ter instemming voorgelegd aan de PMR en het voltallige personeel. In het formatieplan is het onderwijsondersteunend personeel (OOP) niet opgenomen. Verder bestrijdt de PMR de stelling van het bestuur dat het onderwijzend personeel op deze school duurder is dan dat op vergelijkbare scholen. Volgens de PMR is het juist het management dat de afgelopen jaren fors duurder is geworden. Het ligt daarom meer in de rede op management te bezuinigen dan op het onderwijzend personeel, aldus de PMR.

De uitspraak

De LCG wijst erop dat er grote mate van samenhang bestaat tussen het taakbeleid van de school en het formatieplan. Uit de toelichting op het voorgestelde formatieplan blijkt dat wijziging in de taakverdeling en de taakbelasting van het personeel vereist zijn om tot de voorgestelde formatie van onderwijzend personeel te kunnen komen. Deze wijzigingen heeft het bevoegd gezag echter nog niet ter instemming aan de PMR voorgelegd. De facto zou het verlenen van vervangende instemming door de LGC aan het voorgestelde formatieplan betekenen dat ook vervangende instemming aan het daaraan ten grondslag liggende - gewijzigde - taakbeleid zou worden gegeven. Daarom kan het verlenen van vervangende instemming aan het formatieplan niet aan de orde zijn.

Ook voldoet het formatieplan niet geheel aan de eisen. Er ontbreken onderdelen als de verdeling van de functies naar aard en salarisschaal en de te verwachten of geplande ontwikkelingen daarin. De PMR heeft daarom volgens de commissie in redelijkheid zijn instemming aan het dit formatieplan kunnen onthouden. Ook zijn er geen 'zwaarwegende omstandigheden' die het voorstel rechtvaardigen. Na deze uitspraak zal het bestuur met een aangepast voorstel moeten komen en dat opnieuw ter instemming voorleggen aan de (P)MR.

Meer informatie

Meer informatie: Helpdesk VOO, 036 711 6178, op schooldagen tussen 10.00 en 13.00 uur.

Opmerkelijk

Ook iets opmerkelijks gehoord? Mail naar: redactie@voo.nl

Ietsiepietsie te dichtbij

In de Engelse stad Durham krijgen ouders een gratis buskaart voor hun kind als ze minimaal 2 mijl van school wonen. Dus niet als de afstand 1,999 mijl is.

Dat betekent pech voor de 11-jarige Jon Lawson, die in september aan het voortgezet onderwijs is begonnen. Het scheelt maar éénduizendste mijl, oftewel afgerond 1 meter 61, maar toch... de gemeente Durham is onverbiddelijk, meldt de Engelse nieuwssite SWNS. Jon moet nu elke dag anderhalf uur lopen. Gek genoeg kreeg zijn 14-jarige broer Liam wel een gratis buskaart toen hij naar dezelfde middelbare school ging. Een woordvoerder van de gemeente legt uit dat de bus tegenwoordig een iets kortere route rijdt. Desondanks mag Liam zijn buskaart houden.

Vriendjespolitiek?

Bij het gevecht om belastinggeld overheerst bij het ministerie van OCW een ons-kent-ons-cultuur, schrijft het Algemeen Dagblad.

Als voorbeeld noemt het AD de stichting Lezen & Schrijven, die is opgericht door prinses Laurentien. Deze organisatie, die tot doel heeft laaggeletterdheid tegen te gaan, is volgens de krant de 'lieveling van het ministerie'. Het AD schrijft echter dat het bij die stichting vooral draait om 'pr, recepties, feestjes en oploopjes met topmannen'. De krant wijst erop dat de vorige minister van OCW, Marja van Bijsterveldt, kort voor haar afzwaaien in 2012 de subsidie voor de stichting verhoogde naar ongeveer 8 miljoen euro per jaar. Zij is nu (onbezoldigd) voorzitter van deze stichting en haar voormalig assistent Arjan Beune is er de (wel bezoldigde) adjunct-directeur. Het ministerie zegt dat subsidie wordt verstrekt 'op basis van kwaliteit van de aanvragen' en dat daar verantwoording over wordt afgelegd.

Mannenbolwerk

Openbare basisschool De Esdoorn in Elst heeft maar liefst zes meesters. Dat is een uitzondering in het gefeminiseerde basisonderwijs!

De mannen zijn er nog niet in de meerderheid. Ze worden nog altijd overheerst door negen juffen en een vrouwelijke directeur. Toch wilden ze zichzelf als mannenbolwerk in het zonnetje zetten. De meesters lieten een stoere groepsfoto maken, die de titel The Six Pack heeft gekregen. Ze staan erop afgebeeld met onder andere een honkbalknuppel, een skateboard, leren jacks en een dure auto. Kortom: alles wat mannen tot echte mannen maakt. De juffen hebben een boekenlegger met die foto gekregen en de directeur ook een muismat. De foto hangt bovendien in reuzenformaat in de hal van de school.

Waarheid als een varken

De Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV) heeft het Meldpunt Valse Lesstof geopend.

Hiermee wil de NVV (niet te verwarren met de Nederlands Vereniging van Veganisten) meldingen inventariseren van 'suggestieve, foute, misleidende en/of niet objectieve lesstof over de landbouw'. Aan de hand van de meldingen wil de NVV een zwartboek maken en dat aanbieden aan de Tweede Kamer. 'Wij vragen de Kamer daarbij steun voor ons streven naar deugdelijk en objectief onderwijs over de Nederlandse landbouw.' Goede educatie over de Nederlandse landbouw is volgens de varkensboeren essentieel om kinderen al vroeg te enthousiasmeren voor een loopbaan in de agrarische sector. Meldingen kunnen worden gedaan via meldpuntvalselesstof@nvv.nl.